

การทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
โรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา" จังหวัดฉะเชิงเทรา

ปริญญานิพนธ์

ของ

ปริญดา บุญศิลาเลิศ

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดุสิต ๑๑ ถนนจันทน์ กรุงเทพฯ ๑๐ โทร. ๓๑๒๑๖๗๕, ๓๑๑๐๐๐๐

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม ๒๕๒๐

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำคณะนิติศาสตร์ได้พิจารณาปัญหานี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า การศึกษาค้นคว้าของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้.

อรรถ ธีรานันท์

ประธาน

กมลพร อภัยกุล

กรรมการ

กมลพร อภัยกุล

กรรมการ

ตุลาคม ๒๕๖๐

ประกาศคุณูปการ

บริษัทยาพิษณัณันต์สำเร็จได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือและให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วชิรญา บัวศรี ประธานกรรมการ อาจารย์บุญเจติ ภิญโญนันตพงษ์
และอาจารย์คมเพชร ฉัตรสุภากุล กรรมการ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ใหญ่และคณะครู โรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา"
จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ได้ให้ความสะดวกในการดำเนินการทดลองแนะแนวอาชีพในครั้งนี้
จนทำให้การดำเนินการทดลองสำเร็จลงด้วยดี

และขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ และทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในต่าง ๆ ไว้
ณ. ที่นี้ด้วย.

ปริญดา บุญศิลาเลิศ

สารบัญ

บทที่

หน้า

๑	บทนำ	๑
	ภูมิหลัง	๑
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	๕
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	๕
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	๕
	นิยามปฏิบัติการ	๖
๒	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	๗
	เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียน	๗
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดในการแนะแนวอาชีพ	๑๑
	สมมติฐานการวิจัย	๒๐
๓	วิธีดำเนินการ	๒๑
	กลุ่มตัวอย่าง	๒๑
	ขอบเขตของมวลประชากร	๒๑
	เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	๒๑
	วิธีดำเนินการทดลอง	๒๓
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๔
๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๗
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๗
	การวิเคราะห์ข้อมูล	๒๗
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๘

บทที่

หน้า

๕	สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	๔๓
	ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	๔๓
	กลุ่มตัวอย่าง	๔๓
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๓
	วิธีคำนวณค่าร้อยละ	๔๔
	การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๔
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๕
	อภิปรายผล	๔๕
	ขอเสนอแนะ	๔๕

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

บทคัดย่อ

บัญชีการาง

การาง

หน้า

๑	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของ คะแนนปัญหาเกี่ยวกับข้อสนเทศทางอาชีพ	๒๕
๒	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของปัญหาคำนข้อสนเทศทางอาชีพ ระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง ทั้งก่อนและหลังการดำเนินการทดลอง เป็นรายคู่	๓๐
๓	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของ คะแนนปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตนเอง เพื่อการเลือกอาชีพ	๓๑
๔	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตนเอง เพื่อ การเลือกอาชีพระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง ทั้งก่อนและหลัง การดำเนินการทดลอง เป็นรายคู่	๓๓
๕	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของ คะแนนปัญหาคำนสุขภาพและร่างกาย ที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ	๓๔
๖	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของ คะแนนเฉลี่ยปัญหาคำนสุขภาพและร่างกาย ที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ระหว่างกลุ่มควบคุม กับกลุ่มทดลองทั้งก่อน และหลังการดำเนินการทดลอง เป็นรายคู่	๓๖
๗	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของ คะแนนปัญหาคำนทัศนคติที่มีผลต่อ การเลือกอาชีพ	๓๘
๘	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ของคะแนนเฉลี่ยปัญหาคำนทัศนคติที่เกี่ยวกับ การเลือกอาชีพระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งก่อนและหลัง การดำเนินการทดลอง เป็นรายคู่	๓๙
๙	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของ คะแนนปัญหาคำนผู้ประกอบการและการเงิน ที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ	๔๐

- ๑๐ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยปัญหาด้านผู้ประกอบการ
และการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
ทั้งก่อนและหลังการทดลอง เป็นรายคู่ ๔๒

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

สภาวะแวดล้อมทั่วไป เราอยู่ทุกวันนี้ เป็นสภาพของสังคมซึ่งมีแต่ความสับสนวุ่นวาย ทุกชีวิตต่างดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด เพื่อก้าวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ การดำรงชีวิตแบบไทยสมัยก่อน ที่หัวหน้าครอบครัวเป็นผู้เดียวมีหน้าที่รับผิดชอบต่อความอยู่รอดของครอบครัวคงเป็นไปได้ยาก เพราะสภาพของเศรษฐกิจปัจจุบันทำให้สมาชิกในครอบครัวต้องช่วยกันทำงานประกอบอาชีพ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขตามควรแก่สภาพ

เมื่อพิจารณาถึงตลาดแรงงานในปัจจุบัน จะพบว่าตลาดแรงงานมีได้เปิดกว้างสำหรับทุกคน มีประชาชนอีกเป็นจำนวนมากที่ต้องประสบปัญหาการว่างงาน ทั้ง ๆ ที่มีความสามารถที่จะทำงาน และมีความต้องการที่จะทำงาน จากการประมาณการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙) คาดว่า ระเบียบนี้เป็นระยะที่สภาพการว่างงานปรากฏชัดยิ่งกว่าสมัยใด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ, ๒๕๑๔ : ๒๕) นอกจากนี้ จากผลการวิจัยของฝ่ายวิจัยแรงงาน กองวิชาการและวางแผน กรมแรงงาน (มหาดไทย, ๒๕๑๔ : ๑) พบว่า จำนวนผู้ว่างงานในปี ๒๕๑๔ มีถึง ๑,๒๑๖,๐๐๐ คน ซึ่งเท่ากับประมาณ ๒.๔๓ % ของประชากรทั้งหมด แต่มีได้หมายความว่า อีก ๔๗.๑๓ % จะเป็นผู้ทำงานทั้งหมด เพราะในจำนวนนี้ยังประกอบด้วยผู้ที่อยู่นอกกำลังแรงงาน เด็ก และคนชราที่ไม่สามารถทำงานได้ มีประชากรเพียง ๔๕ % เท่านั้นที่ทำงานเพื่อเลี้ยงคนทั้งประเทศ

ปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบกระเทือนต่อภาวะเศรษฐกิจ และสังคมอยู่ในขณะนี้ ก็คือ ปัญหา ผู้ว่างงาน ซึ่งนับวันจะทวีจำนวนมากขึ้น ตามประมาณการของกองวิจัยวางแผนประชากรและกำลังคน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๑๔ : ๑) พบว่า ในปี ๒๕๑๔

ผู้ที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีผู้ว่างงานถึง ๔.๔ % ส่วนผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีผู้ว่างงานในปี ๒๕๑๖ จำนวน ๖๕ % และเพิ่มอีกเป็น ๑๕.๑ % ในปี ๒๕๑๘ สำหรับผู้ที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีสถิติผู้ว่างงานในปี ๒๕๑๘ ถึง ๓๔.๐ % เพิ่มจากปี ๒๕๑๖ ซึ่งมีจำนวน ๑๔.๓ % ถึงสองเท่าตัว เช่นเดียวกับผู้ที่จบการศึกษาระดับฝึกหัดครูพบว่าผู้ว่างงาน ๒๕.๔ % ในปี ๒๕๑๖ และเพิ่มถึง ๕๒.๓ % ในปี ๒๕๑๘ และผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ มีจำนวนผู้ว่างงานถึง ๓๔.๕ % ในปี ๒๕๑๖ และเพิ่มเป็น ๔๓.๕ % ในปี ๒๕๑๘

ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องเริ่มวางแผนดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพื่อขจัดปัญหาผู้ว่างงานให้บรรเทาเบาบางและหมดสิ้นไปโดยเร็ว ก่อนที่จะลุกลามใหญ่โต ซึ่งจะเป็นผลร้ายอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจและสังคมไทย เพราะปัญหาว่างงานดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาอื่นตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาการชุมนุมรวมกลุ่มกันในทางที่ผิด ปัญหายาเสพติด ปัญหาการหลงผิดมาอยู่ในอบายมุข นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาการสูญเสียไปทางการศึกษา เป็นการเสียเวลาและสิ้นเปลืองเศรษฐกิจโดยใช่เหตุ ยิ่งกว่านั้นยังเกิดปัญหาแก่ผู้ที่ทำงานไม่ตรงตามความสามารถของคนที่อื่น เช่น เรียนครู แต่ต้องไปทำงานเป็นเสมียนพนักงานตามห้างร้าน เกิดปัญหาคนไม่เหมาะสมกับงาน ต้องเปลี่ยนงานบ่อย ๆ ทำให้ต้องปรับตัวให้เข้ากับงานอยู่เสมอ ซึ่งกระทบกระเทือนต่อสภาพจิตใจและประสิทธิภาพของการทำงานเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากจะมีปัญหาคนว่างงานแล้ว ปัญหาที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่งก็คือ ความไม่สมดุลกันระหว่าง คนงานและความต้องการของตลาดแรงงาน จากการสำรวจความต้องการแรงงานโดยสำนักจัดหางานของรัฐในเขตกรุงเทพฯ ระหว่างเดือนมกราคมถึงมิถุนายน ๒๕๑๕ (มหาดไทย, สำนักจัดหางาน, ๒๕๑๕ : ๑) ปรากฏว่า งานอาชีพระดับแรงงานถึงฝีมือ มีตำแหน่งว่างถึง ๕๒๗ อัตรา และแรงงานไร้ฝีมือมีอัตราว่างถึง ๔,๑๔๘ อัตรา ส่วนระดับช่างเทคนิค หรือคุณวุฒิ ปวส. หรืออนุปริญญา กลับมีผู้สมัครเข้าทำงานเกินความต้องการถึง ๖๕๖ อัตรา และระดับวิชาชีพวิชาการ หรือคุณวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป มีจำนวนมากเกินความต้องการของตลาดแรงงานถึง ๑,๘๐๒ อัตรา

นี่เป็นตัวอย่างอันหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า การผลิตกำลังคนโดยสถาบันการศึกษา เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหา ความไม่สมดุลระหว่างแรงงานและความต้องการของตลาดแรงงาน สถาบันการศึกษา ควรจะได้มีการวางแผนการผลิตกำลังคนให้เหมาะสมกับตลาดแรงงานเสียก่อน ก่อนที่จะผลิตออกมาให้เกิดการขาด และเกินของกำลังแรงงานเช่นทุกวันนี้ วิธีการอันหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาได้ก็คือ การจัดแนะแนวอาชีพอย่างถูกต้องและจริงจังขึ้นในโรงเรียน

การแนะแนวอาชีพได้เกิดขึ้นในยุโรปและสหรัฐอเมริกามากกว่า ๗๐ ปีแล้ว ในต้นปี ค.ศ. ๑๙๐๔ แฟรงค์ พาร์สัน (Frank Parsons) ได้ก่อตั้งสำนักงานแนะแนวอาชีพ ชื่อว่า The Boston Vacation Bureau ขึ้น เพื่อช่วยผู้ที่เรียนจบแล้วไม่มีงานทำ เป็นการแก้ปัญหาการว่างงาน และช่วยบุคคลไร้อชีพให้หางานทำเป็นจำนวนมาก ผลงานของเขาจึงเป็นที่ทราบกันแพร่หลายทั่วไป และถือเป็นรากฐานสำคัญของการแนะแนวอาชีพที่ทราบเท่าทุกวันนี้

(Brewer, ๑๙๔๒. : ๑๖ - ๑๗)

สำหรับในประเทศไทย การแนะแนวได้เริ่มมีมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๔๖ (อนันต์ อนันตรังษี, ๒๕๑๓ : ๑๖) กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายงานแนะแนวการศึกษาและอาชีพให้กรมกองต่าง ๆ ในสังกัดที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวรับไปปฏิบัติ แต่ผลงานแนะแนวยังไม่แพร่หลายกว้างขวางเท่าที่ควร เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคมากมาย จากการสำรวจปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนที่ราชอาณาจักร ระหว่างปี ๒๔๖๖ - ๒๔๖๗ ของกองแนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ (๒๔๖๗) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญต่อการแนะแนวคือ การขาดงบประมาณ ขาดบุคลากร ขาดความเข้าใจในเรื่องการแนะแนวในหมู่ ครู ผู้ปกครอง รวมทั้งนักเรียน นอกจากนี้ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (๒๕๑๔ : ๑๗) ยังได้กล่าวถึงปัญหาสำคัญอีกอันหนึ่งของการแนะแนวอาชีพก็คือ โรงเรียนส่วนมากไม่ได้จัดการแนะแนวอาชีพอย่างจริงจัง เพื่อให้เด็กได้รู้จักและเข้าใจตัวเองอย่างลึกซึ้ง รู้จักและเข้าใจโลกของงาน รู้เกี่ยวกับแนวโน้มของความต้องการแรงงาน ลักษณะอาชีพ และวิธีการปรับตัวในการประกอบอาชีพเลย

นอกจากนี้ แต่เดิมในช่วง ๑๐ ถึง ๒๐ ปีที่ผ่านมา จำนวนอาชีพยังไม่มีมากนัก
บิดามารดาและครูทั่ว ๆ ไป สามารถแนะแนวทางให้บุตรหลานและเด็กในความดูแลออกไป
ประกอบอาชีพได้ แต่ปัจจุบันโลกมีความเจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ข้อมูลและข้อสนเทศต่าง ๆ
มีมากมายในแต่ละสาขาความรู้และอาชีพ อีกทั้งความเจริญทางเทคโนโลยี และความเปลี่ยนแปลง
ของสังคมทำให้เกิดอาชีพใหม่ ๆ ขึ้นอย่างมากมาย (นิยม จันทร์วิฑูร (๒๕๑๘ : ๕๓) ได้กล่าวว่า
ปัจจุบันประเทศไทยมีอาชีพมากกว่า ๒๐๐๐ อาชีพ เนื่องจากจำนวนอาชีพได้เพิ่มขึ้นอย่างมากมายนี้
ทำให้คนส่วนมากไม่มีโอกาสได้รับข้อสนเทศเกี่ยวกับอาชีพใหม่ได้ จึงแนะนำอาชีพแก่เด็กได้ใน
วงจำกัด เพียงไม่กี่อาชีพ ทำให้นักเรียนพลาดโอกาสที่จะได้ประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่อาจมี
ความเหมาะสมกับนักเรียนมากกว่าอาชีพเหล่านั้นอย่างน่าเสียดาย

นอกจากจำนวนอาชีพจะเพิ่มมากขึ้นแล้ว บิดา มารดา และครูทั่ว ๆ ไป ต่างก็มี
ภาระต้องรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ครอบครัว และเศรษฐกิจ จนไม่มีเวลาที่จะติดตาม
ความเคลื่อนไหวของตลาดแรงงานและอาชีพต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีบุคลากรมาทำหน้าที่เก็บข้อมูล
เกี่ยวกับการอาชีพให้บริการสนเทศในเรื่องการประกอบอาชีพ และเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ
จัดกิจกรรมต่าง ๆ อันจะอำนวยความสะดวกให้แก่เด็กได้ตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตัวเขามากที่สุด
ซึ่งก็ได้แก่ครูแนะแนวนั่นเอง

* อย่างไรก็ตามการแนะแนวอาชีพที่ให้โดยล้นัน จำเป็นจะต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่
เหมาะสม รวมทั้งการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ผู้ให้การแนะแนวจึงควรเป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องอาชีพ
เป็นอย่างดี มีความสามารถใช้วิธีการให้การแนะแนวที่เหมาะสม ประการสำคัญควรมีหลักและ
เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพอีกด้วย มิฉะนั้นการแนะแนวอาชีพจะไม่มีทางสัมฤทธิ์ได้ ดังที่

* ดร. วชิรญา บัวศรี (๒๕๑๘ : ๑๒) ได้กล่าวว่าการแนะแนวอาชีพต้องการคนที่เตรียมตัว
หาความรู้ในด้านนี้โดยเฉพาะ มิใช่ใคร ๆ ก็แนะนำได้อย่างแต่ก่อน

ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาและสร้างโครงการแนะแนวอาชีพขึ้นเพื่อที่จะสามารถ
นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่วงการศึกษและอาชีพ รวมทั้งเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเลือกอาชีพ
ของเยาวชน ซึ่งจะเป็นกำลังอันสำคัญของชาติต่อไปอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้

๑. เพื่อสร้างชุดการแนะแนวอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
๒. เพื่อเปรียบเทียบว่าการแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับการแนะแนวโดยวิธีเกิมนั้นมีผลแตกต่างกันอย่างไร

ความสำคัญของการศึกษาทดลอง

เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูแนะแนวในการสร้างโปรแกรมการแนะแนวอาชีพ เพื่อใช้เป็นหลักในการแนะแนวอาชีพแก่นักเรียน อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในวงการศึกษาและอาชีพ

ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้

๑. การศึกษาครั้งนี้จะกระทำกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๒๐ ของโรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา" จำนวน ๖๐ คน โดยใช้เป็นกลุ่มควบคุม ๓๐ คน กลุ่มทดลอง ๓๐ คน

๒. ตัวแปรที่ศึกษา

- ๒.๑ ตัวแปรอิสระ คือ การให้การแนะแนวอาชีพ ตามโปรแกรมการแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้น
- ๒.๒ ตัวแปรตาม คือ ปัญหาในการเลือกอาชีพ

นิยามปฏิบัติการ

- ชุดการแนะแนวอาชีพ หมายถึง กระบวนการแนะแนวอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยวิธีการและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบเพื่อทดลองใช้แก้ปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา" จังหวัดฉะเชิงเทรา
- การเลือกอาชีพ หมายถึง การตัดสินใจที่จะไปประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งในอนาคต
- ปัญหาในการเลือกอาชีพ หมายถึง การที่นักเรียนไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพสำหรับตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เนื่องจากไม่มีความรู้ในเรื่องข้อสันเทษทางอาชีพและตลาดแรงงาน ไม่รู้จักตนเองในความสามารถ ความสนใจและความถนัดทางอาชีพ มีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องต่ออาชีพต่าง ๆ รวมทั้งประสบปัญหาทางการเงิน และขัดแย้งกับปกครองในการเลือกอาชีพ
- กลุ่มทดลอง หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
- กลุ่มควบคุม หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการแนะแนวอาชีพแบบเดิม ซึ่งทางโรงเรียนปฏิบัติอยู่แล้ว เช่น จัดให้มีการแนะแนวศึกษาต่อปีละหนึ่งครั้ง มีจุดสารทางอาชีพไว้ในห้องสมุดให้นักเรียนที่สนใจไปอ่านเอง และมีป้ายนิเทศสำหรับให้ข้อสันเทษ ทั้งนี้ไม่ได้วางแผนงานด้านการแนะแนวอาชีพไว้อย่างแน่นอน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียน

แฟรงค์ พาร์สันส์ ผู้ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการแนะแนวอาชีพ ได้เป็นผู้วางรากฐานการแนะแนวอาชีพขึ้นในยุโรปและสหรัฐอเมริกา มาแล้ว ๗๐ ปีแล้ว โดยได้ก่อตั้งสำนักงานแนะแนวอาชีพ ชื่อว่า The Boston Vocation Bureau ขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๐๔ เพื่อดำเนินการช่วยผู้ประสบปัญหาการว่างงาน เรียนจบแล้วไม่มีงานทำ ซึ่งเป็นปัญหานักยิ่งในขณะนั้น แฟรงค์ พาร์สันส์ ได้พยายามใช้กลวิธีต่าง ๆ ที่อาศัยหลักของวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือในการแนะแนวอาชีพ แม้ในระยะนั้น (ค.ศ. ๑๙๐๗) ยังไม่มีแบบทดสอบมาตรฐานใช้ แต่เขาก็ได้พยายามใช้การสัมภาษณ์ มาตราประมาณค่า และการกำหนดให้ทำงานเป็นกลวิธีที่สำคัญ นอกจากนี้ แฟรงค์ พาร์สันส์ ได้วิเคราะห์ปัญหาของการแนะแนวอาชีพอย่างกว้างขวาง ซึ่งนักแนะแนวในสมัยต่อมานิยมเรียกกันว่า "ขั้นทั้งหกเพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพของแต่ละบุคคล" ซึ่งได้แก่การวางรากฐานอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับประสบการณ์ในอาชีพต่าง ๆ การศึกษาของทางหรือโอกาสเกี่ยวกับอาชีพ การเลือกอาชีพ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ การเข้าทำงาน และการหาความก้าวหน้าในการทำงานและการปรับตัวให้เข้ากับงาน (Brewer, ๑๙๔๒ : ๒๐ - ๒๓)

ฟรอลิช (คัมเพอร์ นัตรศุภกุล, ๒๕๑๕ : ๓) เป็นอีกผู้หนึ่งที่สนใจปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียน จากการศึกษาของเขาพบว่า ปัญหาต่าง ๆ ที่เขาได้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนไปนั้น ส่วนใหญ่เป็นปัญหาทางอาชีพถึง ๖๐ % รองลงมาเป็นปัญหาทางการศึกษา ๒๕ % และปัญหาส่วนตัวและสังคมอีก ๑๑ % ซึ่งตรงกับกับผลการวิจัยของ เพมเมอร์ส (Pemmers) และชิมเบอร์ก (Shimberg) (คัมเพอร์ นัตรศุภกุล, ๒๕๑๕ : ๔)

ในการสำรวจปัญหาต่าง ๆ ของเด็กมัธยม จำนวน ๑๕๐๐ คน ผลปรากฏว่า ๔๐ - ๕๐ % ของเด็กเหล่านั้นมีปัญหาเกี่ยวกับชีวิตในอนาคตมากที่สุด และประมาณ ๕๐ % ของเด็กเกรด ๘ มีความสนใจในเรื่องการจะออกไปประกอบอาชีพในอนาคต

ผลการวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาทางด้านอาชีพกันมาก วิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหานี้ได้ก็คือ การจัดบริการแนะแนวอาชีพแก่เด็กอย่างจริงจัง และมีประสิทธิภาพ ดังเช่นผลการวิจัยของ กิบสัน (Gibson, ๑๙๖๕ : ๔๑๖ - ๔๒๒) ซึ่งได้สำรวจความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมในรัฐโอไฮโอ มิชิแกน เวสต์เวอร์จิเนีย และรัฐอินเดียนา จำนวน ๒๐๕ คน เกี่ยวกับการจัดโครงการแนะแนวในโรงเรียนของตน ผลการศึกษา ครูส่วนมากเห็นว่า การให้ข้อเสนอแนะทางการศึกษาและอาชีพแก่นักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นมาก ควรถือเป็นบริการสำคัญในโครงการแนะแนวของโรงเรียน และควรช่วยเหลือให้นักเรียนมีความมั่นใจในการเลือกอาชีพ และศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป ผลการวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ เดอเกิน (Durgin, ๑๙๗๔ : ๒๒๗ - ๗๕ A) ซึ่งได้สำรวจการจัดโครงการแนะแนวอาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทต่าง ๆ ในรัฐโอไฮโอ โดยแบ่งแบบสอบถามไปยังครูแนะแนว จำนวน ๔๔๔ คน ผลการสำรวจปรากฏว่า ครูแนะแนวเห็นว่า การแนะแนวอาชีพ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่สุดในการช่วยให้เด็กสามารถเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้อง และมีบางแห่งที่ยอมรับว่าโครงการแนะแนวของตนยังจัดให้นักเรียนไม่เพียงพอ จำเป็นที่จะต้องปรับปรุงโดยรีบด่วน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

สำหรับในประเทศไทยก็มีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการเลือกอาชีพด้วยเช่นกัน บุญถึง แนนหนา (บุญถึง แนนหนา, ๒๕๐๐ : ๕๕) ได้ศึกษาการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี พบว่า การเลือกอาชีพของนักเรียนเป็นไปอย่างไม่มีหลักเกณฑ์ โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมกับความสามารถ สถานะทางเศรษฐกิจ ตลอดจนความถนัดของตน

ต่อมาในปี ๒๕๐๕ สุกใจ เหล่าสุนทร (สุกใจ เหล่าสุนทร, ๒๕๐๕ : ๖๗) ได้สำรวจปัญหาและข้อข้องใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาทั้งชายและหญิงที่มีอายุอยู่ระหว่าง ๑๔ - ๑๙ ปี พบว่า นักเรียนประสบปัญหาเกี่ยวกับการเงินและการงานในอนาคตมากเป็นอันดับหนึ่ง นักเรียนไม่ต่ำกว่า ๑ ใน ๒ กำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ เช่น ต้องการรู้ความสามารถเกี่ยวกับอาชีพของตนเอง ต้องการตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง และต้องการข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ

มากกว่าที่มีอยู่ ซึ่งใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ ประสาร เมืองหมุด (ประสาร เมืองหมุด, ๒๕๑๑ : ๕๕) ที่ได้ทำการวิจัยในอีก ๕ ปีต่อมาเกี่ยวกับเรื่อง ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ - ๔ โรงเรียนสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร จำนวน ๓๕๔ คน ผลปรากฏว่า นักเรียนประสบปัญหาในการเลือกอาชีพทางด้าน ความรู้เกี่ยวกับข้อสนเทศทางอาชีพ ความถนัด การตัดสินใจ การเงิน สุขภาพร่างกาย และด้านผู้ปกครอง

ปัจจุบันปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนก็ยังคงมีอยู่ เห็นได้จากผลการวิเคราะห์ปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดย สวัสดิ์ เรืองฉาย (สวัสดิ์ เรืองฉาย, ๒๕๑๕ : ๘๓) ซึ่งได้ศึกษาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๓๒ คน และสุ่มมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ๔๐๐ คน เป็นนักเรียนชาย ๒๑๑ คน นักเรียนหญิง ๑๘๙ คน มีอายุโดยเฉลี่ย ๑๖ ปี พบว่า นักเรียน ๒๓.๗๕ % ยังไม่ทราบว่า จะเลือกอาชีพอะไร ส่วนที่เหลือเลือกอาชีพรับราชการ รองลงไปเป็นอาชีพส่วนตัว พนักงานบริษัทเอกชน ทหารตำรวจ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และนักการเมือง เมื่อพิจารณาการเลือกอาชีพของนักเรียน ปรากฏว่า นักเรียนยังเลือกอาชีพและรายการเรียนต่อไม่สอดคล้องกัน เช่น เลือกเรียนครู แต่อยากมีอาชีพทหาร สำหรับปัญหาในการเลือกอาชีพนั้น พบว่า นักเรียน ๔๑.๕๐ % ไม่แน่ใจว่าจะสอบเข้าสถาบันที่สอนวิชาชีพที่นักเรียนสนใจได้ ๗๖.๒๕ % ไม่ทราบว่าแต่ละอาชีพต้องมีคุณสมบัติอย่างไร จึงจะเหมาะสม ๗๕ % ไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพเลย และที่สำคัญคือ นักเรียนยัง ไม่ทราบว่าตนเองมีความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และบุคลิกลักษณะเหมาะสมกับอาชีพใด

สำหรับการช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาการเลือกอาชีพนี้ ประเทศไทยเราก็มีการกระทำกันอยู่บ้าง เช่นการผลการวิจัยของ นาวิน รุ่งรส (นาวิน รุ่งรส, ๒๕๑๔ : ๗๒ - ๗๓) ซึ่งได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ประเภทสหศึกษา ระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบประสม และโรงเรียนมัธยมแบบเดิม ในกรุงเทพมหานคร

พบว่า นักเรียนในโรงเรียนมัธยมแบบประสมสามารถเลือกเรียนต่อและเลือกอาชีพได้เหมาะสม มากกว่านักเรียนในโรงเรียนมัธยมแบบเดิม เนื่องจากโรงเรียนมัธยมแบบประสมนั้น นักเรียนส่วนมากได้รับการแนะแนวและยังมีประสบการณ์จากการเรียนวิชาชีพด้วย ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สนั่น ประจงจิตร (สนั่น ประจงจิตร, ๒๕๑๕ : ๖๑ - ๖๒) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในโรงเรียนมัธยมแบบประสมและโรงเรียนมัธยมแบบธรรมดาในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา ๒๕๑๔ จำนวน ๔๐๐ คน ปรากฏว่า นักเรียนในโรงเรียนมัธยมแบบประสมสามารถเลือกอาชีพได้ตรงตามความเป็นจริงมากกว่านักเรียนในโรงเรียนมัธยมแบบธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยกล่าวว่า คงเป็นเพราะโรงเรียนมัธยมแบบประสมมีบริการแนะแนวที่ดำเนินงานได้ผลทำให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับความสามารถของตน ส่วนนักเรียนในโรงเรียนมัธยมแบบธรรมดาไม่มีเป็นจำนวนมากที่ตั้งเป้าหมายไว้สูง เลือกอาชีพที่ต้องอาศัยความสามารถทางวิชาการสูง โดยไม่คำนึงถึงสภาพและความสามารถของตน

นอกจากนี้ ธนู แสงศักดิ์ (ธนู แสงศักดิ์, ๒๕๒๐ : ๓ - ๑๐) ยังได้กล่าวถึง การศึกษาระบบโรงเรียนในปัจจุบันนี้ว่า ยังไม่สามารถจะให้บริการแก่สังคมได้ทั่วถึง ส่วนที่ขาดหายไปทำให้ระบบการศึกษามกพร่องก็คือ การศึกษาวิชาชีพ ซึ่งทำให้ขาดเนื้อหาสาระที่จะทำประโยชน์ให้แก่ชีวิตและสังคม นักเรียนที่จบชั้น ป.๔, ป.๖ มศ.๓ มศ.๕ และนักเรียนที่ต้องออกกลางคันเหล่านั้น ถ้าไม่ได้เรียนต่อแล้วจะประกอบอาชีพอะไร หรือถ้าเรียนต่อมหาวิทยาลัยหมดทุกคนจะประกอบอาชีพอะไร ปัญหาเหล่านี้หากไม่แก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นมาอย่างเห็นได้ชัดคือ ปัญหาการว่างงาน การอพยพย้ายที่อยู่เข้าไปในเมือง การละทิ้งอาชีพพื้นฐานทาง เศรษฐกิจ การมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการประกอบกิจการ และการไม่สามารถช่วยตนเองได้ทาง เศรษฐกิจ และปัญหาที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งก็คือ ปัญหาความไม่สอดคล้องกันระหว่างความต้องการของตลาดแรงงาน และกำลังแรงงานที่มีอยู่ การขจัดปัญหาเหล่านี้จะกระทำได้

โดยการปรับปรุงหลักสูตรการสอนของโรงเรียนทั้งสายอาชีวศึกษา และสายสามัญให้มีเนื้อหา
เพื่อการประกอบอาชีพให้มากยิ่งขึ้น และจะต้องส่งเสริมให้ทุกคนเห็นความสำคัญและความจำเป็น
ของการเรียนรู้เพื่อประกอบอาชีพด้วย และสิ่งสำคัญที่สุดก็คือ จะต้องส่งเสริมค่านิยมในการเรียน
วิชาชีพอย่างจริงจัง การพัฒนาการศึกษาทางเทคนิคนี้มีคุณภาพดีและสามารถผลิตนักเรียนให้สำเร็จ
ออกมาตามเป้าหมายได้ก็ต่อเมื่อมีระบบการแนะแนวที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแนะแนวเพื่อเลือก
เรียนอาชีพ

จากเอกสารการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า นักเรียนส่วนมากประสบปัญหาเกี่ยวกับการ
เลือกอาชีพ ในด้านการขาดข้อมูลที่จำเป็นในการเลือกอาชีพ ขาดข้อสนเทศทางอาชีพ ไม่มี
ความเข้าใจจนได้อย่างถูกต้องในเรื่องของความสามารถ ความสนใจ และความถนัด อีกทั้งยังมี
ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพร่างกาย เศรษฐกิจ ค่านิยมในอาชีพ และปัญหาเกี่ยวกับอุปสรรคอื่นอีกด้วย
แม้จะเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าการแนะแนวอาชีพจะช่วยลดปัญหานี้ได้ แต่ก็กระทำอยู่ในวงแคบ
ตามแต่โอกาสและอุปกรณ์ที่มีอยู่ ผู้วิจัยจึงได้คิดที่จะสร้างชุดการแนะแนวอาชีพขึ้น เพื่อเป็นการ
ขยายงานแนะแนวอาชีพอย่างมีระบบมีหลักเกณฑ์ให้กว้างขวางออกไป

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการแนะแนวอาชีพ

ก่อนที่จะสร้างชุดแนะแนวอาชีพขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ
เพื่อนำมาเป็นรากฐานในการสร้างชุดแนะแนวอาชีพหลายทฤษฎีด้วยกัน ดังนี้

ซูเปอร์ ได้นำความรู้ทางด้านจิตวิทยาพัฒนาการ และความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง
มาสร้างเป็นทฤษฎีพัฒนาอาชีพ ซึ่งมีหลักการที่สำคัญ ๑๐ ประการดังนี้คือ (คมเพชร ฉัตรสุกกุล,
๒๕๑๔ : ๙ - ๑๒)

๑. บุคคลมีความแตกต่างกันในด้านความสามารถ ความสนใจ และบุคลิภาพ
๒. บุคคลมีคุณสมบัติที่จะทำงานในแต่ละอาชีพได้ โดยพิจารณาถึงลักษณะที่ถนัดของบุคคลเหล่านั้น
๓. บุคคลมีโอกาที่จะเลือกอาชีพ ในขณะที่เกี่ยวกับอาชีพที่ยอมรับจะเลือกบุคคลเข้าทำงานด้วย

๔. ความชอบ ความสามารถ สถานการณ์ที่บุคคลดำรงชีวิตอยู่ การทำงาน รวมทั้งความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง จะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามเวลาและประสบการณ์

๕. เนื่องจากชีวิตเป็นขบวนการที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งแบ่งออกในระบะต่าง ๆ ตามลำดับ คือ ระบะการเจริญเติบโต ระบะการสำรวจ ระบะการวางรากฐาน ระบะการสร้าง ความมั่นคง และระบะของการเสื่อมถอย

๖. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบแผนของอาชีพของบุคคล คือ ระดับของสถานะภาพทางกานเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่ ความสามารถทางกานสติปัญญา ลักษณะบุคลิกภาพ และโอกาสที่เขามีอยู่

๗. ภูมิภาวะทางกานความสามารถ ความสนใจ และความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง จะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาการในระบะต่าง ๆ ของชีวิตได้

๘. สิ่งที่มีความสำคัญต่อขบวนการอาชีพคือ การพัฒนา และการเสริมสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง

๙. การประนีประนอมกันระหว่าง ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง และความต้องการของอาชีพที่บุคคลที่จะเข้าไปทำงาน เป็นสิ่งจำเป็นในการเลือกอาชีพ

๑๐. ความพึงพอใจในการทำงานและการดำรงชีวิตขึ้นอยู่กับผลที่ได้รับจากการใช้ ความสามารถ ความสนใจ ลักษณะบุคลิกภาพ และค่านิยมในการประกอบอาชีพ ว่าเพียงพอหรือไม่

ฮอพพอค (Hoppock) เป็นอีกคนหนึ่งที่ได้สร้างทฤษฎีการเลือกอาชีพขึ้นโดยสร้างเป็นหลัก ๑๐ ประการ ซึ่งมีแนวคิดที่คล้ายคลึง และนอกเหนือออกไปจากของซูเปอร์ต์ พอสรุปได้ คือ (คมเพชร นิตรศุภกุล, ๒๕๑๕ : ๓ - ๖) ฮอพพอค กล่าวว่า บุคคลจะเลือกอาชีพที่สนองความต้องการของตนเองไ้มากที่สุด และดีที่สุด ทั้งในปัจจุบันและอนาคต สำหรับการเลือกอาชีพนั้น ฮอพพอค ได้เน้นถึงความสำคัญของการรู้จักตนเองอย่างแท้จริงในเรื่อง ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ลักษณะนิสัย จุดเด่นจุดด้อย เพื่อนำไปเทียบกับข้อมูลทางกานอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้เลือกอาชีพได้อย่างถูกต้องและประสบความสำเร็จ เช่นเดียวกับแนวคิดของ ซูเปอร์ต์ ดังกล่าวมาแล้ว

ส่วนด้านความพึงพอใจในตำแหน่งอาชีพ ออฟฟิศ ก็มี ความคิดเช่นเดียวกับ ซูเปอร์ว่า ขึ้นอยู่กับ การที่บุคคลได้รับการตอบสนองจากการทำงานตามความต้องการมากน้อยเพียงไร หลักการเลือก อาชีพของบุคคลอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ถ้าเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นจะสนองความต้องการ ของเขาได้ดีขึ้น

X ทฤษฎีการเลือกอาชีพที่น่าสนใจควรแก่การนำมาเป็นหลักในการแนะแนวอาชีพอีกทฤษฎีหนึ่ง ก็คือ ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ ฮอลแลนด์ (Holland) ฮอลแลนด์ ได้เน้นถึงความสอดคล้องกัน ของบุคลิกภาพของบุคคล กับประเภทของสิ่งแวดล้อมว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการเลือกอาชีพ เขาได้ กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจในอาชีพ ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และความสัมฤทธิ์ผลในการทำงาน ขึ้นอยู่กับขอบเขตของบุคลิกภาพของแต่ละคนกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานว่าสอดคล้องกันมากน้อยเพียงใด

นอกจากนี้ ยูจีน สแตลลี (Eugene Staley, ๑๙๗๐ : ๕๕) ได้เสนอแนะโครงการ

อาชีพศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดพัฒนาการทางอาชีพขึ้น ตามลำดับขั้น อันได้แก่ ระเบียบแรก มุ่งพัฒนา

① ความรู้ขั้นมูลฐานทั่ว ๆ ไป ทักษะ บุคลิกภาพ นิสัยใจคอ การติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น การรู้จัก สิ่งแวดล้อม และสังคม การรู้จักตนเองท่ามกลางคนอื่น ๆ และมุ่งพัฒนาความรู้เกี่ยวกับอาชีพ เบื้องต้นด้วย ระเบียบที่สอง เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ตลาดแรงงานและข้อสนเทศ เกี่ยวกับกลุ่มอาชีพต่าง ๆ พร้อมทั้งให้สำรวจดูตนเองว่ามีความถนัดทางใด, สนใจอะไร

มีความสามารถในด้านวิชาการด้านไหน เพียงไร แล้วปรึกษากับผู้แนะแนวอาชีพ ระเบียบสาม

สำหรับผู้ที่จะเริ่มทำงานครั้งแรก โดยการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับงานนั้น ๆ ลองทำดูในสภาพที่

เป็นจริง หรือใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง แล้วศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ระเบียบสุดท้าย เป็นระเบียบ

ของผู้ที่เขาประกอบอาชีพแล้วก็ควรหาโอกาสหาความรู้และทักษะเพิ่มเติม ตลอดเวลาที่ประกอบอาชีพ

ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงให้ตนเองมีความก้าวหน้าในอาชีพต่อไปตลอดชีวิตของการทำงาน ถ้าหากจะเปลี่ยนอาชีพ

ก็กระทำได้โดยการ หาความรู้ใหม่ ผูกใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับงานอาชีพนั้น ๆ

จากการไต่ศึกษาทฤษฎีการเลือกอาชีพมาโดยละเอียด ทำให้ได้แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพ
ในหลายด้านซึ่งพอจะเป็นรากฐาน และแนวทางในการสร้างชุดแนะแนวอาชีพที่มีหลักการได้
โดยประกอบกับองค์ประกอบในการเลือกอาชีพอื่น ๆ รวมทั้งเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการแนะแนว
ให้ได้ผลยิ่งขึ้น ทั้งจะไต่กล่าวถึงในตอนต่อไป

ในด้านเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเลือกอาชีพนั้น ก็มีผู้ที่ทำการศึกษาวิจัยไว้อย่างต่าง ๆ กัน
กล่าวคือ

คุคเกอร์ (Kuder, ๑๙๖๖ : ๑๖๐) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนหลายพันโรงเรียนในสหรัฐอเมริกา ปรากฏว่านักเรียน
ส่วนมากเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงหลักเหล่านี้เป็นสำคัญคือ ความนิยมที่มีต่อบุคคลที่ประกอบอาชีพนั้น ๆ
รายได้สูง อาชีพที่ผู้ปกครองและมิตรสหายเห็นชอบสนับสนุน อาชีพที่แต่งเครื่องแบบแล้วดูน่าเกรงขาม
อาชีพที่มีโอกาสทดลองทำงาน อาชีพที่เอื่อยชโล่งใจไว้ตั้งแต่เด็กว่าจะเลือก อาชีพที่ตนมีความสนใจ
โดยสรุปเองว่า ถ้าตนชอบก็จะทำได้ โดยไม่คำนึงถึงความสามารถ และมีนักเรียนส่วนมากเลือก
อาชีพโดยมองเพียงด้านเดียว นอกจากนี้ คุคเกอร์ ยังมีความคิดว่า ในการเลือกอาชีพจะต้อง
คำนึงถึงหลักสำคัญ ๓ ประการคือ ประการแรก การมองดูโลกของงานอย่างกว้าง ๆ ประการที่สอง
เกี่ยวกับความชำนาญ ในการวิเคราะห์อาชีพในด้านหน้าที่ที่ต้องทำ สภาพของงาน คุณสมบัติ
ของผู้ทำงาน ผลตอบแทน และความก้าวหน้าในอาชีพ ประการสุดท้ายคือ มีความสามารถ
ในการวิเคราะห์ตนเองในเรื่อง บุคลิกภาพ สุขภาพร่างกาย สติปัญญา การศึกษา เศรษฐกิจ
และสังคม

~~X~~ ผลการศึกษาภายในประเทศที่สอดคล้องกันนั้น วีริญา บัวศรี (วีริญา บัวศรี, ๒๕๑๕ : ๑๓)
ได้กล่าวว่า ก่อนที่จะตัดสินใจว่าตนเหมาะสมกับงานประเภทใดนั้น ควรจะไต่พิจารณาถึงปัจจัยสำคัญ
ต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเองคือ มีความสนใจ ชอบทำอะไรเป็นพิเศษ มีความสามารถทางใดเป็นพิเศษ
ทั้งทางด้านสติปัญญา สุขภาพร่างกาย มีค่านิยมในการทำงานและดำรงชีวิตอย่างไร ส่วนความสำเร็จ
ในการทำงานนั้นเป็นเรื่องที่จะต้องหมั่นสำรวจและพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับการทำงานอยู่เสมอ

นอกจากนี้ คมเพชร นัตรศุภกุล (คมเพชร นัตรศุภกุล, ๒๕๑๔ : ๕) ยังได้กล่าวอีกว่า

รากฐานสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลตัดสินใจได้อย่างฉลาดคือ การเรียนรู้ ข้อมูล รายละเอียด
ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับอาชีพอย่างลึกซึ้ง และที่สำคัญที่สุด ข้อมูลที่ได้
จะต้องมีความเที่ยงตรง ถูกต้อง และเป็นปัจจุบันเสมอ จิตรอารี เนตรหิน และคณะ

(จิตรอารี เนตรหิน และคณะ, ๒๕๑๔ : ๒๒) ก็มีความเห็นสอดคล้องกับคำกล่าวข้างต้นเช่นกันว่า
เกณฑ์การเลือกงานอาชีพจะต้องพิจารณาถึงตนเองในเรื่อง บุคลิกลักษณะ ความถนัด สติปัญญา
นิสัยใจคอ ความสนใจ และทุนทรัพย์ รวมทั้งมีความรู้ในเรื่องอาชีพอีกด้วย ซึ่งได้แก่ประเภท
ของอาชีพที่มีอยู่ในปัจจุบัน สภาพของงาน แนวโน้มความต้องการของสังคมต่ออาชีพนั้น
คุณลักษณะประจำตัวของผู้ประกอบการอาชีพ การเข้าทำงาน และทางความก้าวหน้า รายได้
ประโยชน์ที่ได้รับ และปัญหาที่ต้องประสบในการประกอบอาชีพ

นอกจากองค์ประกอบทั้งกล่าวข้างต้นแล้ว บิคามารดาและระบบพื้นฐานทางเศรษฐกิจและ
สังคม ก็นับว่ามีความสัมพันธ์ต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนไม่น้อยกว่าองค์ประกอบด้านอื่น
แทนเซอร์ (Tanzer, ๑๙๕๗ : ๘๙๐) และดอบบินส์ (Dobbins, ๑๙๖๔ : ๒๕๕๘) ได้ศึกษา
อาชีพของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาได้ผลสอดคล้องตรงกันว่า การเลือกอาชีพของนักเรียนขึ้นอยู่กับ
ความสนใจและอาชีพของบิดามารดา ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ อิกคิ (Eaddy, ๑๙๖๔ :
๒๕๕๘ - ๕) ที่ได้ศึกษากับนักเรียนเกษตรกรรมในรัฐหลุยส์เซียนา เพื่อจัดลำดับองค์ประกอบที่มี
อิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนจากมากไปหาน้อย พบว่า บิคามารดาที่มีอิทธิพลมากที่สุด
รองลงมาคือเพื่อน บุคคลในอาชีพที่เขาเลือก ญาติ บุคคลภายในโรงเรียน พระ ความสนใจ
ส่วนตัว และรายได้ของครอบครัว ซึ่งใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ คูก (Cook, ๑๙๖๗ : ๗๙๔)
ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย
ในเมือง เจฟเฟอร์สันวิลล์คอนทิน จำนวน ๓๔๔ คน ปรากฏว่า การเลือกอาชีพของนักเรียน
มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม สำหรับผลการศึกษา
ภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางด้านบิดามารดาและพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมนั้น

จันทิมา บุญวานิช (จันทิมา บุญวานิช, ๒๕๐๘ : ๓๔) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนชั้น ม.ศ.๓ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน ร้อยละ ๖๑ ตัดสินใจโดยปรึกษาบิดามารดา และร้อยละ ๒๓ ที่ตัดสินใจโดยอาศัยความสนใจของตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพงษ์ มั่นระวัง (สมพงษ์ มั่นระวัง, ๒๕๓๓ : ๑๕๖) ซึ่งได้สำรวจแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญ และสายอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ.๓ จังหวัดสุโขทัย พบว่า ผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนมากกว่าครู และนักเรียนที่ผู้ปกครอง ให้อำนาจทำนา ทำสวน จะเลือกสายอาชีพมากกว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย ครูและข้าราชการอื่น ๆ และจากการศึกษาของ เปื้อง จันทา (เปื้อง จันทา, ๒๕๑๘ : ๔๔) เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ.๓ ในโรงเรียนมัธยมแบบประสม ภาคเหนือ จำนวน ๕๐๖ คน พบว่า อาชีพของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน ซึ่งนอกจากจะเลือกอาชีพแตกต่างกันแล้ว ยังให้ความสำคัญของเหตุผล หรือแรงจูงใจในการเลือกอาชีพแตกต่างกันไปอีกด้วย

องค์ประกอบในการเลือกอาชีพที่สำคัญมากอีกประการหนึ่งก็คือ ค่านิยมทางอาชีพ

เพอร์โรน (Perrone, ๑๙๖๕ : ๒๕๔ - ๓) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ.๓ พบว่า ค่านิยมทางอาชีพที่สำคัญที่สุดคือ การมีรายได้สูง และมีความมั่นคงในอนาคต รองลงไปได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น ^{๓)} การทำงานกับวัตถุ และการไม่ต้องทำงานตามคำสั่งของใคร การวิจัยครั้งนี้ได้ผลสอดคล้องกับการวิจัยของ ลัดดา สุวรรณรัตน์ (ลัดดา สุวรรณรัตน์, ๒๕๑๒) ซึ่งได้ศึกษาถึงการเข้าเรียนวิชาชีพของนักเรียนในโรงเรียนการช่างอุตสาหกรรม พบว่า ส่วนใหญ่เนื่องมาจากแรงจูงใจในลักษณะของงาน เกียรติยศ ชื่อเสียง ความก้าวหน้า และการเงิน ความสำคัญ นอกจากนี้ จิตรอารี เนตรหิน (จิตรอารี เนตรหิน, ๒๕๓๓) ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ.๓ ของนักเรียนโรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย และโรงเรียนสุนนารีวิทยา พบว่า นักเรียนมีค่านิยมทางอาชีพในเรื่อง ความก้าวหน้า เกียรติยศ ชื่อเสียง คำนับบริการสังคม คำนับความเป็นผู้นำ ความเป็นอิสระ ความมั่นคงปลอดภัย รายได้และความพอใจในการทำงานกับธรรมชาติ และพบอีกว่า นักเรียนที่สนใจอาชีพข้าราชการ มีค่านิยมทางอาชีพในด้านความปลอดภัย

สูงกว่านักเรียนที่สนใจอาชีพอิสระ ซึ่งมีค่านิยมทางรายได้สูงกว่านักเรียนที่สนใจอาชีพอื่น ๆ

การแนะแนวอาชีพที่ได้ผลดี นอกจากจะประกอบด้วยการให้คำปรึกษาและวิธีการดำเนินการที่ดีแล้ว ยังจะต้องอาศัย เครื่องมือที่ดีด้วย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้มากขึ้น ซึ่งได้มีบุคคลคิด เครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการอาชีพไว้มากมายประเภทหลายชุดด้วยกัน

จากการค้นคว้าของ เทอร์แมน (Terman) พบว่าความสามารถทางสมองที่เรียกว่า เชาวน์ปัญญา มีส่วนสัมพันธ์กับอาชีพมาก บางอาชีพต้องการบุคคลที่มีเชาวน์ปัญญาสูง เช่น บัณฑิตทางการบัญชี หนายการค้า วิศวกร ครูอาจารย์ บางอาชีพไม่จำเป็นต้องใช้เชาวน์ปัญญาสูงนัก เช่น พนักงานขายของ เสมียน ช่างทาสี ช่างทำนม และชานา เป็นต้น (เคโซ สวานานท์, ๒๕๑๔ : ๒๒ - ๒๔) ในประเทศไทยก็มีการใช้แบบทดสอบวัดเชาวน์ปัญญา ซึ่งพอจะนำมาใช้ในการแนะแนวอาชีพได้บ้าง เช่น แบบทดสอบเชาวน์ปัญญา ซึ่งทางศูนย์ สุขวิทยาจิต กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ได้ดัดแปลงจากแบบทดสอบเชาวน์ปัญญาของ เวคสเลอร์ (Wechsler) เพื่อใช้กับเด็กไทยที่มีอายุระหว่าง ๔ - ๑๖ ปี อย่างไรก็ตาม ข้อควรคำนึงถึงในการใช้ทดสอบนี้คือ จะต้องไม่ถือเอาผลจากการวัดเชาวน์ที่ได้แต่เพียง อย่างเดียวมาเป็นเกณฑ์ในการแนะแนวอาชีพ จะต้องอาศัยกลวิธีอื่น ๆ ประกอบด้วย

ต่อมาในปี ๑๙๔๑ เธอร์สโตน (Thurstone) ได้ทดลองและปรับปรุงแบบทดสอบความสามารถทางสมอง ซึ่งตามความคิดของเธอร์สโตนนั้น ความสามารถทางสมองแบ่งออกเป็นความสามารถทั่วไป และความสามารถเฉพาะอย่าง เช่น ความสามารถทางด้าน ความเข้าใจภาษา ความคล่องในการใช้คำ ตัวเลข ระยะเวลา (space) ความจำ ความไวในการรับรู้ และเหตุผล ซึ่งเป็นที่มาของแบบทดสอบความถนัดที่สามารถนำมาใช้ในการแนะแนวอาชีพได้ สำหรับแบบทดสอบความสามารถที่ใช้ภายในประเทศนั้น สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ภายใต้การดำเนินงานของ ชาวล แพร์ติคูล ได้สร้างแบบทดสอบความถนัดในด้านต่าง ๆ ไว้มากมาย เช่น ความถนัดทางด้านภาษา คณิตศาสตร์ มีติสัมพันธ์ นามธรรม อุปมา - อุปไมย เป็นต้น ซึ่งสามารถจะนำมาเพื่อวัดได้ว่า เด็กมีความถนัดเด่นและถนัดในทางใด นอกจากนี้

ทางกองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยชูศักดิ์ ทัฬหสีจิต (กองวิจัยการศึกษา, ๒๕๑๕) ได้ริเริ่มโครงการสร้างแบบทดสอบขึ้นเพื่อใช้ในการแนะแนว บางฉบับได้ดัดแปลงและปรับปรุงจนใช้ได้ผลเป็นที่พอใจพอสมควรกับเด็กไทย ได้เป็นแบบทดสอบ ความถนัดขั้นมาประกอบด้วย แบบทดสอบความถนัด ๖ ด้านด้วยกันคือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ จักรกล สารบรรณ นามธรรม และมิติสัมพันธ์ ซึ่งเป็นที่น่ายินดีที่ห้องสถาบันดังกล่าว เปิดโอกาสให้ติดต่อขอใช้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางกองวิจัยกรมวิชาการได้จัดเป็นบริการทดสอบ ความถนัดตามโรงเรียนต่าง ๆ ที่แจ้งความจำนงค์มายังกองการวิจัยด้วย

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็นับว่า มีส่วนในการแนะแนวอาชีพด้วยเหมือนกัน ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของเด็ก ส่วนมากได้มาจากการวัดผลของทางโรงเรียนโดยครูผู้สอน สำนักทดสอบ ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้จัดทำแบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นใช้เป็นแบบทดสอบมาตรฐาน ซึ่งมีทุกวิชาสำหรับนักเรียนชั้น ประถมปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ขณะนี้เป็นที่ใช้กันแพร่หลายในวงการวิจัย และสถานศึกษาบางแห่ง

สำหรับด้านความสนใจนั้น นอกจากจะใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมการสัมภาษณ์แล้ว อาจใช้เครื่องมือในรูปของแบบสำรวจความสนใจ ในต่างประเทศมีใช้หลายฉบับ เช่น Stront's Vocational Interest Blank ซึ่งใช้กับผู้ใหญ่หรือผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว และของคูเดอร์ (Kuder) มีชื่อว่า Kuder Interest Inventory ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ฉบับ ใช้ประกอบกัน ในการแนะแนวอาชีพคือ Kuder Preference Record - Vocational, Kuder Preference Record - Occupational และ Kuder Preference Record - Personal (Stang, ๑๙๗๐)

สำหรับภายในประเทศไทยก็มีผู้สร้างและใช้แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ เป็นต้น เช่น กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (กองวิจัยการศึกษา, ๒๕๑๖) ก็ได้สร้างแบบสำรวจความสนใจในอาชีพขึ้นใช้ควบคู่กับแบบทดสอบความถนัด เพื่อใช้ในการแนะแนวอาชีพ กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย (กรมแรงงาน, ๒๕๑๔) ก็ได้สร้างแบบสำรวจความสนใจ ทางอาชีพขึ้นใช้ควบคู่กับการวัดความถนัดทางอาชีพ เช่น ด้านจักรกล ภาษา เสมียน พิมพ์ดีด ช่างรถ ฯลฯ นอกจากนี้ตามแผนกแนะแนวบางโรงเรียนก็มีการใช้อยู่บ้าง เช่น แผนกแนะแนว

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งเป็นแบบสำรวจความสนใจที่
 คัดแปลงปรับปรุงจากของคุคเกอร์ (Kuder) ใช้วัดความสนใจทางด้านต่าง ๆ เช่น
 งานนอกบ้าน เครื่องยนต์ คำนวณ วิทยาศาสตร์ การโฆษณา ศิลปะ ภาษาและวรรณคดี
 คนตรี บริการสังคม และเสมือน เป็นต้น ส่วนด้านข้อความและรูปลักษณะของแบบสำรวจ
 ก็มีความคล้ายคลึงกับของกองวิจัย กรมวิชาการและของ กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย
 นอกจากนั้นกองแนะแนว กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ก็ยังได้รวบรวมแบบทดสอบ
 ความสนใจเอาไว้เช่นกัน

สำหรับด้านบุคลิกภาพ นอกจากใช้วิธีการสังเกตแล้ว ก็ยังมีผู้คิดสร้างแบบทดสอบ
 บุคลิกภาพขึ้น ดังเช่นที่ ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้รวบรวม
 จากผลการค้นคว้าวิจัยของนิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยา ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ก็ได้สร้างทดสอบบุคลิกภาพขึ้นด้วย นอกจากนั้น กองแนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ
 กระทรวงศึกษาธิการ (ศึกษาธิการ, ๒๕๑๔ : ๔๔ - ๕๖) ได้รวบรวมตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้
 ในการแนะแนว ซึ่งมีเครื่องมือที่จะสามารถนำมาใช้ในการแนะแนวอาชีพได้ คือแบบสำรวจ
 บุคลิกภาพรวมอยู่ด้วย

สำหรับข้อมูลด้านอื่น ๆ เช่น สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ทัศนคติ อาชีพ
 และรายได้ของบิดามารดา ความคิดเห็นของบิดามารดาต่อการเลือกอาชีพของบุตร ตลอดจนค่านิยม
 ในอาชีพ ส่วนมากก็ใช้วิธีการสัมภาษณ์ หรือสร้างเป็นแบบสอบถามให้ตอบ หรือให้เด็กเป็นผู้เขียน
 รายงานตนเองออกมา (เช่น แกวยศ, ๒๕๑๔ : ๑๑ - ๑๒)

จากเอกสารต่าง ๆ และผลการวิจัยที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า การแนะแนวอาชีพอย่าง
 มีหลักเกณฑ์ และมีประสิทธิภาพ เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า
 มีนักเรียนจำนวนมากที่ประสบปัญหาในการเลือกอาชีพ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับความรู้เรื่องโลก
 ของงาน ขอสันเทศเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ การไม่รู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ ปัญหาทางสุขภาพร่างกาย
 ปัญหาทางผู้ปกครองและการเงิน รวมทั้งปัญหาอันเกิดจากการมีค่านิยมทางอาชีพที่ผิดด้วย จึงทำให้
 ไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตน

ในการจัดสร้างชุดการแนะแนวอาชีพนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจาก เอกสาร รายงานการวิจัย ทฤษฎีการเลือกอาชีพ หลักการแนะแนวอาชีพ องค์ประกอบที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ รวมทั้ง เครื่องมือต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวแล้วนำมาเป็นแนวทางในการจัดทำเพื่อให้ได้ผล ในการช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียน และให้นักเรียนสามารถตัดสินใจ เลือกอาชีพด้วยตนเองอย่างมีหลักเกณฑ์

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพอย่างมีหลักเกณฑ์ตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้ จะมีปัญหา ในการเลือกอาชีพน้อยกว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการแนะแนวอาชีพอย่างมีหลักเกณฑ์ตามชุดการแนะแนว อาชีพนี้

จากสมมติฐานดังกล่าว ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็นสมมติฐานย่อย ๆ ใ้ดังนี้

๑. นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพตามชุดการแนะแนวอาชีพ จะมีคะแนนปัญหา ในการเลือกอาชีพในแต่ละด้านน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการแนะแนวตามชุดการแนะแนวอาชีพ

๒. นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้ จะมีคะแนนปัญหาในการ เลือกอาชีพในแต่ละด้านน้อยกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการแนะแนวตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้.

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๒๐ โรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา" จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน ๖๐ คน โดยการสุ่มเลือกมาโดยใช้ตารางตัวเลข จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย แบ่งนักเรียนให้อยู่ในกลุ่มทดลอง ๓๐ คน ให้อยู่ในกลุ่มควบคุม ๓๐ คน

ขอบเขตของมวลประชากร

ผลการทดลองครั้งนี้สามารถนำไปใช้กับมวลประชากรที่มีสภาพคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง คือเป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้น ม.ศ.๓ ซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง ๑๔ - ๑๗ ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ประกอบด้วย เครื่องมือวัดปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียนในแต่ละด้านซึ่งจัดทำในรูปของแบบสอบถาม กับชุดการแนะแนวอาชีพซึ่งใช้เป็นหลักในการแนะแนวอาชีพแก่นักเรียนในกลุ่มทดลอง มีรายละเอียดดังนี้

๑. แบบสอบถามปัญหาในการเลือกอาชีพ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ จำนวน ๖๔ ข้อ โดยแบ่งเป็นปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑.๑ ปัญหาด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพและตลาดแรงงาน	๑๕ ข้อ
๑.๒ ปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตนเองเพื่อการเลือกอาชีพ	๑๓ ข้อ
๑.๓ ปัญหาด้านสุขภาพและร่างกายที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ	๑๒ ข้อ

๑.๔ ปัญหาที่ทัศนคติซึ่งมีผลต่อการเลือกอาชีพ ๑๑ ขอ

๑.๕ ปัญหาที่อุปการะและการเงินซึ่งมีผลต่อการเลือกอาชีพ ๑๓ ขอ

แบบสอบถามปัญหาในการเลือกอาชีพนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองตามลำดับขั้นดังนี้

๑. ศึกษาแบบสอบถามปัญหาในการเลือกอาชีพจากปริญญานิพนธ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒. ศึกษาเรื่องปัญหาในการเลือกอาชีพจากเอกสารต่าง ๆ และผู้รู้ เพื่อกำหนดขอบเขต

ของปัญหาในการเลือกอาชีพ

๓. อาศัยความรู้ความเข้าใจจากข้อ ๑ และ ๒ มาสร้างเป็นแบบสอบถามปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ.๓ โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น ๕ ด้าน คือ ด้านเชอสนเพศทางอาชีพ และตลาดแรงงาน ด้านการรู้จักตนเองเพื่อการเลือกอาชีพ ด้านสุขภาพร่างกายที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ด้านทัศนคติต่อการประกอบอาชีพที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ และด้านอุปการะและการเงินที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ

๔. หาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามด้วยวิธี Face Validity โดยให้ผู้รู้ได้พิจารณาข้อคำถามว่า มีความครอบคลุมปัญหาการเลือกอาชีพ และมีความเที่ยงตรงหรือไม่ พร้อมทั้งให้นักเรียนที่อยู่ในระดับเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ได้อ่านและพิจารณาทั้งข้อคำถามและวิธีการตอบ เพื่อดูว่ามีความเข้าใจถูกต้องตรงตามกับผู้วิจัยต้องการจะวัดหรือไม่

๕. หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับ ม.ศ.๓ โรงเรียนลำปางกัลยาณี และโรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง จำนวน ๑๒๐ คน คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน ๑๐๐ ฉบับ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยวิธีวิเคราะห์ค่าคงที่ภายในของคะแนน (Internal Consistency) จากสูตร Coefficient Alpha ของ ครอนบาค (Cronbach, ๑๙๗๒ : ๑๒๖) ได้ค่าความเชื่อมั่น .๘๑ ซึ่งจัดว่ามีความเชื่อมั่นสูงพอที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

๒. ชุดการแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนชั้น ม.ศ.๓ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ๑๕ ชุด เกี่ยวกับการให้ความรู้และประสบการณ์ในเรื่องข้อสนเทศทางอาชีพและตลาดแรงงาน การให้นักเรียน ได้รู้จักสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพและการให้ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญในการเลือกอาชีพ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เป็นหลักในการเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้อง โดยใช้เวลาในการแนะแนวอาชีพทั้งสิ้น ๘ ชั่วโมง

ชุดการแนะแนวอาชีพนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยกระทำเป็นลำดับขั้นดังนี้

๑. ศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ทาง การแนะแนวอาชีพ
๒. ศึกษาข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพจากผู้นรู้และผู้เชี่ยวชาญ

ทางการแนะแนวอาชีพ

๓. กำหนดจุดมุ่งหมาย ขอบเขตและเนื้อหาในการแนะแนวอาชีพ
๔. กำหนดกิจกรรมย่อยที่ใช้ในชุดการแนะแนวอาชีพนี้ แต่ละกิจกรรมย่อย ๆ

กำหนดความมุ่งหมาย วิธีดำเนินการ กิจกรรม อุปกรณ์ ข้อเสนอแนะ และเวลาที่ใช้

๕. นำชุดการแนะแนวที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มย่อย แล้วปรับปรุงแก้ไข ขอบกรอบ เพื่อให้ได้ชุดการแนะแนวอาชีพที่ถูกต้อง ครอบคลุมวิธีการแนะแนวอาชีพ

๖. ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย สร้างเป็นชุดการแนะแนวอาชีพ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง

๗. ประเมินผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญทางการแนะแนวอาชีพอีกครั้ง ก่อนนำออกไปใช้จริง ๆ

วิธีดำเนินการทดลอง

เพื่อให้การทดลองครั้งนี้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามจุดมุ่งหมาย ผู้วิจัย จึงได้จัดทำขั้นตอนการดำเนินการทดลองดังต่อไปนี้

๑. กำหนดช่วงเวลาทำการทดลอง โดยเริ่มต้นดำเนินการทดลองตั้งแต่วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๑๔ ถึงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๑๔ รวมเวลาทดลองทั้งสิ้น ๒ สัปดาห์ ใช้เวลาแนะแนวอาชีพตาม ชุติการแนะแนวอาชีพนี้ ๔๐ ชั่วโมง

๒. นำแบบสอบถามปัญหาในการเลือกอาชีพ มาทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ก่อนเริ่มดำเนินการแนะแนวอาชีพแก่กลุ่มทดลอง แล้วเก็บรวบรวมค่าคะแนนไว้

๓. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองแนะแนวอาชีพตามชุติการแนะแนวอาชีพด้วยตนเอง สำหรับ กลุ่มควบคุมคงให้ได้รับการแนะแนวอย่างไม่มีระบบโดยครูประจำชั้น

๔. หลังจากเสร็จสิ้นการแนะแนวอาชีพแล้ว นำแบบสอบถามปัญหาในการเลือกอาชีพมา ทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้งสองอีกครั้ง

๕. นำข้อมูลที่ไ้จากการสอบก่อน (Pre - test) และสอบหลัง (Post - test) การทดลอง ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. หาคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร (Nemar, ๑๙๕๔ : ๑๖)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

๒. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (Cronbach, ๑๙๓๒ : ๑๒๒)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \cdot \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	s_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	s_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนรายข้อ
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนรายข้อ

๓. เปรียบเทียบความแปรปรวนของคะแนนปัญหาในการเลือกอาชีพแต่ละด้าน โดยใช้สูตรการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Lordahl, ๑๙๖๗ : ๑๗๑ - ๑๘๔)

Source	df	SS	MS	F
Between groups (G)	$K - 1$	$\sum_{k=1}^K (T_k^2 / nL) - Ca$	SS_{BG} / df_{BG}	MS_{BG} / MS_{Ss}
Subjects within groups (Ss)	$K(n-1)$	$\sum_{k=1}^K \left(\sum_{i=1}^n T_{si}^2 / n - T_k^2 / nL \right)$	SS_{Ss} / df_{Ss}	-
Trials (T)	$L - 1$	$\sum_{l=1}^L (T_l^2 / nK) - C$	SS_T / df_T	MS_T / MS_{SsXT}
G X T	$(K-1)(L-1)$	$SS_{BG} - SS_G - SS_T$	SS_{GXT} / df_{GXT}	MS_{GXT} / MS_{SsXT}
Ss X T	$K(n-1)(L-1)$	$SS_{TOT} - \text{above } SS's$	SS_{SsXT} / df_{SsXT}	-
Totals	$N - 1$	$\sum_{i=1}^N x_i^2 - C$	-	-

$$aC = \frac{(GT)^2}{N}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่พิจารณาใน F - Distribution
	df	แทน	ระดับชั้นแห่งความอิสระ
	SS	แทน	ผลบวกกำลังสอง
	MS	แทน	ผลเฉลี่ยกำลังสอง
	K	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	L	แทน	จำนวนครั้งที่ทดสอบ
	n	แทน	จำนวนค่าคะแนนหัววัดได้

๔. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของปัญหาในการเลือกอาชีพเป็นรายคู่ โดยใช้

Studentized q - statistic (บุญเชิด ภูมโนนันทพงษ์, ๒๕๒๐ : ๙๙ - ๑๐)

ซึ่งใช้สูตร

$$q = \frac{\bar{X}_{\text{largest}} - \bar{X}_{\text{smallest}}}{\sqrt{MS_{\text{error}} / n}}$$

เมื่อ	$\bar{X}_{\text{largest}}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของ Treatment	ที่มากที่สุด
	$\bar{X}_{\text{smallest}}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของ Treatment	ที่น้อยที่สุด
	n	แทน	Harmonic Mean	ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	MS_{error}	แทน	Mean Square Error	

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
F	แทน	F ratio ที่พิจารณาใน F - distribution
SS	แทน	ผลบวกยกกำลังสอง
MS	แทน	คะแนนเฉลี่ยยกกำลังสอง
df	แทน	degree of freedom
q	แทน	ระดับความเชื่อมั่น
r	แทน	จำนวนลำดับที่ของค่าเฉลี่ยที่จัดลำดับแล้ว
MS _{error}	แทน	Mean Square ของความคลาดเคลื่อน
c_1	แทน	กลุ่มควบคุมก่อนการดำเนินการทดลอง
c_2	แทน	กลุ่มควบคุมหลังการดำเนินการทดลอง
E_1	แทน	กลุ่มทดลองก่อนการดำเนินการทดลอง
E_2	แทน	กลุ่มทดลองหลังการดำเนินการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบคะแนนปัญหาในการเลือกอาชีพระหว่าง นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพตามชุดการแนะแนวอาชีพ กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการแนะแนวอาชีพตามชุดการแนะแนวอาชีพ ทั้งก่อนและหลังการดำเนินการทดลอง

ในปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. ปัญหาเกี่ยวกับข้อสันนิษฐานทางอาชีพ
๒. ปัญหาด้านการรู้จักตนเองเพื่อการเลือกอาชีพ
๓. ปัญหาด้านสุขภาพและร่างกายที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ
๔. ปัญหาด้านทัศนคติซึ่งมีผลต่อการเลือกอาชีพ
๕. ปัญหาด้านอุปกรณ์และการเงินที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาในการเลือกอาชีพแต่ละด้านของ
นักเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม และระหว่าง การสอบก่อน กับ การสอบหลังการทดลอง
โดยใช้ F - test แบบสองซ้ำ (repeated - measurment) ทำการทดสอบ ดังปรากฏผล
ในตาราง ๑, ๓, ๕, ๗ และ ๙

ตอนที่ ๒ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาในการเลือกอาชีพแต่ละด้านของนักเรียน
ระหว่างกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุมทั้งก่อนและหลังการทดลอง เป็นรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบว่า
กลุ่มใดจะมีปัญหาน้อยที่สุด โดยใช้ studentized q - statistic ดังปรากฏผลใน
ตาราง ๒, ๔, ๖, ๘ และ ๑๐

ตาราง ๑ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาเกี่ยวกับข้อสนทนาทางอาชีพ

Source	df	SS	MS	F
Between group	๑	๔๔๐๐.๖๔	๔๔๐๐.๖๔	๕๓.๔๑ *
Subjects	๕๘	๕๒๑๓.๘๓	๘๘.๘๘	
Trials	๑	๕๔๕๔.๐๑	๕๔๕๔.๐๑	๑๔๔.๕๐ *
Groups X Trials	๑	๑๖๒๕.๒๑	๑๖๒๕.๒๑	๑๖๒.๔๔ *
Ss X Trials	๕๘	๒๑๔๓.๒๓	๓๗.๖๔	—
Totals	๑๑๕	๑๗๒๓๖.๖๐	—	—

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑-

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง ๑ ปรากฏว่า

๑. คะแนนปัญหาเกี่ยวกับข้อสนทนาของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($F = ๕๓.๔๑$) แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวตามชุดการแนะแนวอาชีพ จะสามารถลดปัญหาด้านข้อสนทนาของนักเรียนได้มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการแนะแนวตามชุดการแนะแนวอาชีพ

๒. คะแนนปัญหาเกี่ยวกับข้อสนทนาทางอาชีพของนักเรียน ระหว่างสอบก่อน และสอบหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ ($F = ๑๔๔.๕๐$) แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพ จะสามารถลดปัญหาด้านข้อสนทนาได้มากกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการแนะแนว

๓. คะแนนปัญหาของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม และระหว่าง การสอบก่อนกับการสอบหลังการทดลอง มีปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($F = ๑๒๒.๘๘$) แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวและใช้วิธีการต่างกันจะสามารถลดปัญหา ขาดข้อสงสัยทางอาชีพต่างกัน

ตาราง ๒ ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของปัญหาคำข้อสงสัยทางอาชีพ ระหว่าง กลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง ทั้งก่อนและหลังการดำเนินการทดลอง เป็นรายคู่

กลุ่ม	$\bar{X}$	c_1	E_1	c_2	E_2
		๕๑.๔๖๖๖	๕๑.๒๓๓๓	๕๐.๔	๒๕.๓๓๓๓
c_1	๕๑.๔๖๖๖	—	๐.๒๓๓๓	๑.๐๖๖๖	๒๖.๑๓๓๓ *
E_1	๕๑.๒๓๓๓		—	๐.๘๓๓๓	๒๕.๕ *
c_2	๕๐.๔			—	๒๕.๐๖๖๗ *
E_2	๒๕.๓๓๓๓				—
$q . ๐๑ (r, ๕๘)$		$r = ๑$	$r = ๒$	$r = ๓$	$r = ๔$
$\sqrt{MS_{error}/n} . q . ๐๑ (r, ๕๘)$			๓.๗๖	๔.๒๘	๔.๖๐
			๖.๕๐๘๕	๗.๔๐๘๒	๗.๕๖๒๑

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน ตาราง ๒ ปรากฏว่า

คะแนนเฉลี่ยปัญหาความชอบส่วนตัวทางอาชีพ ระหว่างกลุ่มทดลองก่อนการแนะแนวอาชีพ กลุ่มควบคุมก่อนการแนะแนวอาชีพ และกลุ่มควบคุมภายหลังการแนะแนวอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่กลุ่มทดลองภายหลังการแนะแนวอาชีพมีคะแนนเฉลี่ยค่าแตกต่างจากกลุ่มอื่น ทุกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพ ตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้ จะมีปัญหาน้อยกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการแนะแนว และน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการแนะแนวตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้ด้วย

ตาราง ๓ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตนเอง เพื่อการเลือกอาชีพ

Source	df	SS	MS	F
Between Group	๑	๓๔๗๖.๐๓	๓๔๗๖.๐๓	๔๕.๐๔ *
Subjects	๕๔	๕๕๕๐.๕๕	๔๖.๐๔	
Trials	๑	๕๕๐๒.๖๕	๕๕๐๒.๖๕	๓๕๐.๖๕ *
Groups X Trials	๑	๓๕๓๐.๑๕	๓๕๓๐.๑๕	๔๖๐.๑๐ *
Ss X Trials	๕๔	๔๗๖.๗	๑๕.๑๒	—
Totals	๑๑๕	๑๕๕๗๕.๙๓	—	—

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง ๓ ปรากฏว่า

๑. คะแนนปัญหาคำถามการรู้จักตนเองเพื่อการเลือกอาชีพของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑ ($F = ๔๕.๐๔$) แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพตามชุดการแนะแนวอาชีพ จะสามารถลดปัญหาในการรู้จักตนเองเพื่อการเลือกอาชีพได้มากกว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการแนะแนวตามชุดการแนะแนวอาชีพ

๒. คะแนนปัญหาของนักเรียนระหว่างสอบก่อนกับสอบหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ ($F = ๓๔๐.๖๕$) แสดงว่า การแนะแนวอาชีพตามชุดการแนะแนวอาชีพสามารถลดปัญหาในการรู้จักตนเองเพื่อการเลือกอาชีพได้

๓. คะแนนปัญหาของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม และระหว่างการสอบก่อนกับสอบหลังการทดลองมีปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($F = ๒๒๐.๑๐$) แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพด้วยวิธีการต่างกัน จะสามารถลดปัญหาในการรู้จักตนเองต่างกัน

ตาราง ๔ ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตนเองเพื่อการเลือกอาชีพ
ระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง ทั้งก่อนและหลังการดำเนินการทดลอง เป็นรายคู่

กลุ่ม	$\bar{X}$	E_1	c_1	c_2	E_2
		๔๖.๘	๔๕.๕๖๖๖	๔๕.๑๖๖๖	๒๑.๒
E_1	๔๖.๘	—	๑.๖๓๓๔	๑.๖๓๓๔	๒๕.๓*
c_1	๔๕.๕๖๖๖		—	๐.๔	๒๔.๓๖๖๖*
c_2	๔๕.๑๖๖๖			—	๒๓.๘๖๖๖*
E_2	๒๑.๒				—
$q. ๐๑ (r, ๕๔)$			$r = ๒$	$r = ๓$	$r = ๔$
			๓.๗๖	๔.๒๔	๔.๖๐
$\sqrt{MS_{error}/n.}$ $q. ๐๑ (r, ๕๔)$			๖.๓๖๗๕	๗.๒๔๘๑	๗.๗๕๐๑

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง ๔ ปรากฏว่า

คะแนนเฉลี่ยปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตนเองเพื่อการเลือกอาชีพ ระหว่างกลุ่มทดลอง
ก่อนการแนะแนวอาชีพ กลุ่มควบคุมก่อนการแนะแนวอาชีพ และกลุ่มควบคุมภายหลังการแนะแนวอาชีพ
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่กลุ่มทดลองภายหลังการแนะแนวอาชีพมีคะแนนเฉลี่ยต่ำ
แตกต่างจากกลุ่มอื่นทุกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพ
ตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้ จะมีปัญหาน้อยกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการแนะแนว และน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับ
การแนะแนวตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้ด้วย

ตาราง ๕ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาท่านสุขภาพและร่างกาย
ที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

Source	df	SS	MS	F
Between Groups	๑	๒๖๒๒.๖๘	๒๖๒๒.๖๘	๓๔.๕๘ *
Subjects	๕๘	๓๘๔๓.๔๕	๖๖.๒๗	
Srials	๑	๕๒๔.๐๘	๕๒๔.๐๘	๕๔.๕๖ *
Groups X Trials	๑	๘๓๗.๕๐	๘๓๗.๕๐	๕๓.๘๘ *
Ss X Trials	๕๘	๕๐๑.๕๒	๑๕.๕๔	—
Totals	๑๑๘	๘๑๒๔.๑๓	—	—

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง ๕ ปรากฏว่า

๑. คะแนนปัญหาของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($F = ๓๔.๕๘$) แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวตามชุดการแนะแนวอาชีพจะสามารถลดปัญหาท่านสุขภาพและร่างกายที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพได้มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการแนะแนวตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้

๒. คะแนนปัญหาระหว่างสัปดาห์ก่อน และสัปดาห์หลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($F = ๕๔.๕๖$) แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้ จะมีปัญหาท่านสุขภาพและร่างกายน้อยกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการแนะแนว

๓. คะแนนปัญหาของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม และระหว่าง
สอบก่อนกับสอบหลังการทดลอง มีปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
($F = ๕๓.๘๕$) แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวตามวิธีการต่างกัน จะสามารถลดปัญหา
ในด้านสุขภาพและร่างกายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพได้ต่างกัน

ตาราง ๖ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยปัญหาท้านสุขภาพและร่างกาย
 ที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ระหว่างกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง ทั้งก่อนและหลัง
 การดำเนินการทดลองเป็นรายคู่

กลุ่ม		c_1	c_2	E_1	E_2
	$\bar{X}$	๓๒.๕๓๓๓	๓๒.๖๖๖๖	๒๔.๘๖๖๖	๑๘.๐๓๓๓
c_1	๓๒.๕๓๓๓	—	๐.๒๖๖๗	๘.๐๖๖๗	๑๘.๕*
c_2	๓๒.๖๖๖๖		—	๓.๘	๑๘.๖๓๓๓*
E_1	๒๔.๘๖๖๖			—	๑๐.๘๓๓๓*
E_2	๑๘.๐๓๓๓				—
$q_{.๐๑}(r, ๕๘)$			$r = ๒$ ๓.๗๖	$r = ๓$ ๘.๒๔	$r = ๔$ ๘.๖๐
$MS_{error}/\hat{n}_{.๐๑}(r, ๕๘)$			๕.๕๘๘๑	๖.๓๖๐๘	๖.๘๓๖๕

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง ๖ ปรากฏว่า

คะแนนเฉลี่ยปัญหาท้านสุขภาพและร่างกายที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ระหว่างกลุ่มทดลอง
 ก่อนการแนะแนวอาชีพ กลุ่มควบคุมก่อนการแนะแนวอาชีพ และกลุ่มควบคุมหลังการแนะแนวอาชีพ
 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่กลุ่มทดลองภายหลังการแนะแนวอาชีพมีคะแนนเฉลี่ยค่า
 แตกต่างจากกลุ่มอื่นทุกกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะ
 ตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้จะมีปัญหาท้านสุขภาพและร่างกายที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพน้อยกว่าเมื่อยัง
 ไม่ได้รับการแนะแนว และน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการแนะแนวตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้โดย

ตาราง ๗ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาคำนวณที่ค้นคิดที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ

Source	df	SS	MS	F
Between Groups	๑	๔๘๒.๐๗	๔๘๒.๐๗	๑๕.๖๔ *
Subjects	๕๘	๑๒๔๕.๒๑	๒๑.๔๗	
Trials	๑	๑๔๓๕.๒๑	๑๔๓๕.๒๑	๑๘๐.๐๗ *
Groups X Trials	๑	๑๓๘๔.๐๑	๑๓๘๔.๐๑	๑๗๔.๘๘ *
Ss X Trials	๕๘	๔๖๒.๒๘	๗.๘๗	
Totals	๑๑๘	๕๐๒๔.๗๘	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง ๗ ปรากฏว่า

๑. คะแนนปัญหาระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($F = ๑๕.๖๔$) แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวตามชุดการแนะแนวอาชีพจะสามารถลดปัญหาคำนวณที่ค้นคิดที่มีผลต่อการเลือกอาชีพได้มากกว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการแนะแนวอาชีพตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้

๒. คะแนนปัญหาระหว่างสอบก่อนและสอบหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($F = ๑๘๐.๐๗$) แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้แล้ว จะสามารถลดปัญหาคำนวณที่ค้นคิดที่มีผลต่อการเลือกอาชีพได้มากกว่า เมื่อยังไม่ได้รับการแนะแนวตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้

๓. คะแนนปัญหา ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม และระหว่างสอบก่อนกับสอบหลังการทดลองมีปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($F = ๑๗๔.๕๕$) แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวตามวิธีที่แตกต่างกันจะสามารถลดปัญหาในด้านทัศนคติที่มีผลต่อการเลือกอาชีพแตกต่างกันด้วย

ตาราง ๔ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยปัญหาคำนวณทัศนคติที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพเป็นรายคู่ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งก่อนและหลังการดำเนินการทดลอง

i ဂရූප	E_1 C_1 C_2 E_2				
	$\bar{X}$	හැ.ආ.0	හැ.ගේගහ	හැ.ගේගහ	ඉ.වි.වි.ව
E_1	හැ.ආ.0	—	හ.ඟ්ව	හ.ධව්ව	ඉහ.ඟ්ගඳ *
C_1	හැ.ගේගහ		—	0.9	ඉ0.ඳ්ව්ව *
C_2	හැ.ගේගහ			—	ඉ0.ධව්ව *
E_2	ඉ.වි.වි.ව				—
			$r = 2$	$r = 3$	$r = 4$
$q .09 (r, 44)$			3.76	4.22	4.60
$\sqrt{MS_{error}/\tilde{n}} . q .09 (r, 44)$			3.808	4.348	4.711

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง ๔ ปรากฏว่า

คะแนนเฉลี่ยปัญหาคำนวณทัศนคติที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ระหว่างกลุ่มทดลองก่อนการแนะแนวอาชีพ กลุ่มควบคุมก่อนการแนะแนวอาชีพ และกลุ่มควบคุมภายหลังการแนะแนวอาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่กลุ่มทดลองภายหลังการแนะแนวอาชีพมีคะแนนเฉลี่ยค่าแตกต่างจากกลุ่มอื่นทุกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้ จะมีปัญหาคำนวณทัศนคติที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพน้อยกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการแนะแนวและน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการแนะแนวตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้

ตาราง ๕ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาคำนวณปฏิกรอง
และการเงินที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

Source	df	SS	MS	F
Between Groups	๑	๔๐๖.๐๑	๔๐๖.๐๑	๑๔.๖๖ **
Subjects	๕๘	๓๑๘๓.๘๑	๕๔.๕๖	
Trials	๑	๑๓๑๐.๐๘	๑๓๑๐.๐๘	๒๑๓.๒๕ **
Groups X Trials	๑	๑๓๕๔.๐๑	๑๓๕๔.๐๑	๑๓๓.๑๓ **
Ss X Trials	๕๘	๔๕๖.๔๒	๗.๘๗	
Totals	๑๑๘	๗๕๕๔.๓๓	—	—

**

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง ๕ ปรากฏว่า

๑. คะแนนปัญหาคำนวณปฏิกรองและการเงินที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($F = ๑๔.๖๖$) แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้จะสามารถลดปัญหาคำนวณปฏิกรองและการเงินที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพได้มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการแนะแนวตามชุดการแนะแนวอาชีพ

๒. คะแนนปัญหาคำนวณปฏิกรองและการเงินที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียนระหว่างสอบก่อนและสอบหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($F = ๒๑๓.๒๕$) แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้ จะสามารถลดปัญหาคำนวณปฏิกรองได้มากกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการแนะแนว

๓. คะแนนปัญหาของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมและระหว่าง
 การสอบก่อนกับการสอบหลังการทดลอง มีปฏิสัมพันธ์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .๐๑ ($F = ๑๙๙.๑๓$) แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะนำตามวิธีการที่ต่างกัน
 จะสามารถลดปัญหาด้านผู้ปกครองและการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพได้ต่างกัน

ตาราง ๑๐ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของ คะแนนเฉลี่ยของปัญหาคำนวณปกรอง และการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งก่อนและหลังการทดลองเป็นรายคู่

กลุ่ม	$\bar{X}$	E_1	c_1	c_2	E_2
		๓๓.๒๖๖๖	๓๑.๖๓๓๓	๓๐.๕	๑๔.๕
E_1	๓๓.๒๖๖๖	—	๑.๖๓๓๓	๒.๓๖๖๖	๑๘.๓๖๖๖ *
c_1	๓๑.๖๓๓๓		—	๐.๗๓๓๓	๑๒.๗๓๓๓ *
c_2	๓๐.๕			—	๑๒.๕ *
E_2	๑๔.๕				—
$q \cdot ๐๑ (r, ๕๕)$			$r = ๒$	$r = ๓$	$r = ๔$
$\sqrt{MS_{error}/n}$			๓.๗๖	๔.๒๔	๔.๖๐
$q \cdot ๐๑ (r, ๕๕)$			๕.๐๔๕๑	๕.๗๕๒๕	๖.๒๒๖๑

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง ๑๐ ปรากฏว่า

คะแนนเฉลี่ยปัญหาคำนวณปกรองและการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพระหว่างกลุ่มทดลอง ก่อนการแนะแนวอาชีพ กลุ่มควบคุมก่อนการแนะแนวอาชีพและกลุ่มควบคุมภายหลังการแนะแนวอาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่กลุ่มทดลองภายหลังการแนะแนวอาชีพมีคะแนนเฉลี่ยค่า แตกต่างจากกลุ่มอื่นทุกกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนว อาชีพตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้ จะมีปัญหาคำนวณปกรองและการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพน้อยกว่า เมื่อยังไม่ได้รับการแนะแนวและน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการแนะแนวอาชีพตามชุดการแนะแนวอาชีพ.

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

๑. เพื่อสร้างชุดการแนะแนวอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
๒. เพื่อเปรียบเทียบว่าการแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับการแนะแนวโดยวิธีเดิมนั้นมีผลแตกต่างกันอย่างไร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้น ม.ศ.๓ โรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา" จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา ๒๕๑๕ จำนวน ๖๐ คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง ๓๐ คน และกลุ่มควบคุม ๓๐ คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

๑. แบบสอบถามปัญหาในการเลือกอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยปัญหาในการเลือกอาชีพในด้านต่าง ๆ ๕ ตอน ดังนี้

- ๑.๑ ปัญหาเกี่ยวกับข้อสนเทศทางอาชีพ
- ๑.๒ ปัญหาด้านการรู้จักตนเองเพื่อการเลือกอาชีพ
- ๑.๓ ปัญหาด้านสุขภาพและร่างกายที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ
- ๑.๔ ปัญหาด้านทัศนคติซึ่งมีผลต่อการเลือกอาชีพ
- ๑.๕ ปัญหาด้านอุปสรรคและเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบมาตราการจำอันดับ (Rating Scale) จำนวน ๖๔ ข้อ

๒. ชุくการแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ๆ ๑๕ กิจกรรม ใช้เวลาประมาณ ๔๐ ชั่วโมง

วิธีดำเนินการทดลอง

๑. นำแบบสอบถามปัญหาในการเลือกอาชีพ ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ก่อนการทดลองแนะแนวอาชีพ
๒. ดำเนินการแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับกลุ่มทดลอง เป็นเวลา ๔๐ ชั่วโมง และให้กลุ่มควบคุมได้รับการแนะแนวอาชีพโดยใช้วิธีเดิมที่เคยทำอยู่ในระยะเวลาเท่ากัน
๓. นำแบบสอบถามปัญหาในการเลือกอาชีพ ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มอีกครั้ง หลังจากเสร็จสิ้นการแนะแนวอาชีพแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยเปรียบเทียบระหว่าง ปัญหาในการเลือกอาชีพของกลุ่มควบคุม กับกลุ่มทดลอง จากการทดสอบก่อนและหลัง การทดลองแนะแนวอาชีพ ในปัญหาค้นต่าง ๆ ดังนี้

๑. ปัญหาเกี่ยวกับข้อสนเทศทางอาชีพ
๒. ปัญหาความรู้จักตนเองเพื่อการเลือกอาชีพ
๓. ปัญหาค้นสุขภาพและร่างกายที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ
๔. ปัญหาค้นทัศนคติที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ
๕. ปัญหาค้นอุปการะและการเงินที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

* ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพ โดยใช้
ชุดการแนะแนวอาชีพนี้ มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาในการเลือกอาชีพแต่ละด้านต่ำกว่าเมื่อยังไม่ได้รับ
การแนะแนวด้วยชุดการแนะแนวอาชีพนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และต่ำกว่านักเรียน
ที่ได้รับการแนะแนวอาชีพโดยใช้วิธีเดิมที่เคยได้รับอยู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
โรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา" ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพ
โดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีปัญหาการเลือกอาชีพในด้านข้อสังเกตทางอาชีพ
ด้านการรู้จักตนเองเพื่อการเลือกอาชีพ ด้านสุขภาพและร่างกายที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ
ด้านทัศนคติที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ และด้านอุปการครองและการเงิน ที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ
น้อยกว่าเมื่อยังไม่ได้รับการแนะแนวอาชีพด้วยชุดการแนะแนวอาชีพนี้ และเมื่อเปรียบเทียบปัญหา
ในการเลือกอาชีพทุกด้านระหว่างนักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ
กับนักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพโดยใช้วิธีเดิมก็ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพด้วย
วิธีเดิม มีปัญหาในการเลือกอาชีพทุกด้านมากกว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพด้วยชุดการแนะแนว
อาชีพ

ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพนี้มีปัญหา
ในการเลือกอาชีพทุกด้านน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเมื่อก่อนได้รับการแนะแนวอาชีพ และเมื่อ
เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการแนะแนวอาชีพโดยใช้วิธีเดิม ก็คือ

๑. ชุดการแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้นนี้ ได้ดำเนินการตามวิธีวิเคราะห์ระบบ (System
Analysis) ทุกขั้นตอน เมื่อได้วางแผนการแนะแนวอาชีพและสร้างกิจกรรมในชุดต่าง ๆ ตามลำดับ
เนื้อหาภายในขอบเขตที่กำหนดไว้แล้ว ก็นำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เป็นรายกลุ่มย่อย ระหว่าง

ทำการทดลองก็ได้นำหลักการพฤติกรรมของผู้รับการแนะแนวอาชีพ และประเมินผลการแนะแนวเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องทุกครั้ง แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ ดังนั้นชุดการแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้นจึงมีการดำเนินการสร้างและการนำไปใช้ เป็นระบบมีขั้นตอนสามารถตรวจสอบข้อบกพร่อง เพื่อทำการแก้ไขได้ อนึ่งการกำหนดขอบข่ายของเนื้อหาและวิธีการที่ใช้ในการแนะแนวอาชีพให้กับนักเรียน ก็ได้กระทำโดยอาศัยหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับอาชีพของผู้เชี่ยวชาญคนนี้ เช่น แฟรงค์ พาร์สัน ฮอลแลนด์ สอพอทอค และบุคคลอื่น ๆ จึงได้กล่าวไว้ในบทที่ ๒ จึงช่วยให้เนื้อหาและวิธีการแนะแนวอาชีพที่บรรจุอยู่ในชุดการแนะแนวอาชีพนี้ใช้อำนวยให้นักเรียนได้รับการแนะแนวอาชีพเป็นอย่างดี ส่วนการแนะแนวแบบเดิมนั้นไม่มีการดำเนินการเป็นระบบ เช่นในบางโรงเรียนอาจเชิญวิทยากรมาแนะแนวการเรียนต่อเพียงหนึ่งครั้งก่อนสอบเข้ามหาวิทยาลัย หรือนาน ๆ ก็มีการพานักเรียนไปชมโรงงานหรือทัศนศึกษาตามโอกาสจะอำนวย ไม่มีการวางแผน และกำหนดขอบข่ายของกิจกรรม ไม่มีขั้นตอนของการปฏิบัติงาน ชุดการประเมินผล กิจกรรมที่จัดทำเป็นส่วนมากเป็นไปตามความสะดวกของผู้จัด จึงทำให้การแนะแนวอาชีพแบบเดิมมีประสิทธิภาพน้อยกว่าการแนะแนวโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพนี้ ผลการทดลองครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของเชฟเวลดัน และมันเกอร์ (Shavelson and Manger, ๑๙๗๑ : ๑๓๔) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่ได้รับการสอนโดยครูที่ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีการจัดระบบ (System Approach) กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบธรรมดา ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยครูที่ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีการจัดระบบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบธรรมดา เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ปรานี เลี่ยมพุททอง (ปรานี เลี่ยมพุททอง, ๒๕๒๐ : ๖๐) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จากการเรียนแบบศูนย์การเรียนที่ใช้การวิเคราะห์ระบบ กับศูนย์การเรียนที่ไม่ใช้การวิเคราะห์ระบบ ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ศูนย์การเรียนที่ใช้การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ศูนย์การเรียนที่ไม่วิเคราะห์ระบบ (Non - System Analysis)

๒. ชุดการแนะแนวอาชีพนี้ประกอบด้วยเนื้อหาที่ได้เลือกสรรมาโดยอาศัยหลักเกณฑ์จากผลงานการวิจัยและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพของผู้เชี่ยวชาญ เช่น วิลเลียมสัน แฟรงค์พาร์สัน ชูปเปอร์ เป็นต้น ในช่วงเวลาที่ใช้ในการแนะแนวอาชีพนั้น ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นสี่ส่วนดังนี้คือ

- ทำเนิการให้นักเรียนไตร่ตรองตัวเอง
- ทำเนิการให้ขอมลนักเรียนเกี่ยวกับโลกของอาชีพและตลาดแรงงานปัจจุบัน
- จัดให้มีการศึกษานอกสถานที่เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับ

การประกอบอาชีพประเภทต่าง ๆ

- ทำเนิการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อส่งเสริมเกี่ยวกับอาชีพและวิธีการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง เช่น การจัดกิจกรรม และนิทรรศการวันอาชีพ
- ทำเนิการอภิปรายเรื่องการเลือกอาชีพเป็นกลุ่ม
- ใช้เวลาที่เหลือในการให้คำปรึกษา เป็นรายบุคคล เพื่อให้คำปรึกษานั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการที่นักเรียนจะถือ เป็นข้อคิดอันหนึ่งในการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุดด้วยตัวของนักเรียนเอง

๓. กิจกรรมที่ใช้ในการแนะแนวอาชีพครั้งนี้ก็มีส่วนสำคัญมากในการกระตุ้นให้นักเรียนตื่นตัวในเรื่องโลกของอาชีพและกระตือรือร้นที่จะรับการแนะแนวอาชีพ เช่น การนำเด็กไปดูตามโรงงาน การสัมภาษณ์บุคคลในอาชีพต่าง ๆ การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ การจัดนิทรรศการและกิจกรรมต่าง ๆ ในวันอาชีพ รวมทั้งมีอุปกรณ์ เช่น จุลสาร เอกสาร แผนภูมิ ที่เกี่ยวกับอาชีพ จึงทำให้การแนะแนวอาชีพครั้งนี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยทั้ง ๓ ประการดังกล่าวมาแล้วนี้ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การวิจัยครั้งนี้ได้ผลสอดคล้องกับสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

๑.๑ ควรมีการจัดการแนะแนวอาชีพอย่างมีระบบตามชุดการแนะแนวอาชีพนี้ แทนที่จะใช้วิธีการแนะแนวอาชีพแบบดั้งเดิม

๑.๒ การนำชุดการแนะแนวอาชีพไปเป็นแนวทางในการแนะแนวอาชีพกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ นั้น ผู้ดำเนินการแนะแนวอาชีพ ควรคำนึงถึงสภาพความต้องการ และ ปัญหาของนักเรียน รวมทั้งสภาพของสังคมที่แวดล้อมนักเรียนอยู่ด้วย

๑.๓ เนื่องจากขณะนี้ประเทศไทยเรายังขาดบุคลากรทางการแนะแนวโดยตรงอีกมาก ปัญหาที่อาจคล่องได้หากได้ใช้ชุดการแนะแนวอาชีพนี้เป็นหลักในการจัดแนะแนวอาชีพกับนักเรียน โดยทำการอบรมครูประจำการ หรือเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ในเรื่องการแนะแนวอาชีพ และการให้บริการสนเทศพอสมควร เป็นผู้ดำเนินการแนะแนวอาชีพแทนบุคลากรทางการแนะแนวโดยตรง

๑.๔ เนื่องจากการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาผลโดยเร็ว แต่เมื่อเวลานำไปใช้จริง ๆ ควรยืดหยุ่น ขยายเวลาแนะแนว และเพิ่มกิจกรรมตามความเหมาะสม เพื่อให้เป็นการแนะแนวอาชีพตลอดปี จะทำให้การแนะแนวอาชีพเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนมากขึ้น

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ ผู้ที่จะทำการวิจัยครั้งต่อไป ควรนำวิธีการอื่น ๆ อุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้เพิ่มเติม เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการแนะแนวอาชีพมากขึ้น

๒.๒ ชุดการแนะแนวอาชีพที่สร้างขึ้นนี้ ใช้กับนักเรียนที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการสร้างชุดแนะแนวอาชีพเพื่อใช้กับนักเรียนระดับอื่นด้วย เช่น ประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา เป็นต้น.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน "ภาวะการว่างงานของบัณฑิต
ตามประมาณการของกองวางแผนประชากรและกำลังคน" มิถุนายน ๒๕๑๕; ๑๐ หน้า.
- คณะกรรมการพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ, สำนักงาน "การศึกษาริ้วยความต้องการแรงงานฝีมือ
ในส่วนภูมิภาค" รายงานสัมพันธ ๑๐ : ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๑๕,
คมเพชร นัทรศุกุศล "คำบรรยายเรื่อง ข้อเสนอแนะทางอาชีพ" ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๑๕.
- คมเพชร นัทรศุกุศล "คำบรรยายเรื่อง ทฤษฎีการเลือกอาชีพ" ภาควิชาแนะแนว
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๑๕, ๑๕ หน้า. อธิสัาเนา.
- จันทิมา บุญวานิช การสำรวจความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จังหวัดเพชรบุรี
ที่มีต่อโรงเรียนอาชีวศึกษา วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๕, ๘๒ หน้า.
- จิตรอารี เนตรหิน การเปรียบเทียบค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
โรงเรียนมัธยมแบบประสม ภาควิชาการศึกษา ๑๑ ปีการศึกษา ๒๕๑๓ วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๓, ๑๐๒ หน้า.
- จิตรอารี เนตรหิน และคณะ คู่มือครูวิชากิจกรรมสำรวจ ๓๐ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๑๔, ๔๕ หน้า.
- เซ็น แก้วยศ "การทดสอบเพื่อการแนะแนว" วารสารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๕
๖ (๒๐) : ๑๑ - ๑๒ มกราคม ๒๕๑๔.
- เคโซ สอนานนท์ จิตวิทยาสำหรับครูและผู้อุปการ โอเคียนสโตร์ ๒๕๑๔, ๓๔๕ หน้า.
- ธนู แสงศักดิ์ "การแนะแนวกับการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน" บทความแนะแนวการศึกษา
และอาชีพฉบับที่ ๔ กองเผยแพร่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๐๕, ๔๔ หน้า.

- ธนุ แสงศักดิ์ "การศึกษาที่นำไปสู่การทำงานและอาชีพ" บทความทางการศึกษาเพื่ออาชีพ
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๐, อีศสำเนา.
- นาวิน รุ่งรส เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกเรียนต่อของนักเรียนชั้น ม.ศ.๓ ประเภทสหศึกษา
ระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบประสมและโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบเดิม จังหวัดพระนครศรี
อยุธยา วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๑๔, ๑๐๘ หน้า.
- นิคม จันทรวีทร "สรุปการอภิปรายเรื่อง เขวาระกับโลกของงาน" แนะแนว
๑๐(๔๒) : ๕๒ - ๕๘ ธันวาคม ๒๕๑๔ - มกราคม ๒๕๑๕.
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ สถิติทางการศึกษา โรเนียว ๒๕๑๕, ๘๐ หน้า.
- ประสาร เมืองหมุก การสำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียน
ชั้น มศ.๓ - ๔ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา ๒๕๐๕
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๑๑, ๒๕๐ หน้า.
- ปราณี เลี่ยมพุดทอง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จากการเรียนแบบศูนย์การเรียนที่ใช้การวิเคราะห์ระบบกับศูนย์การเรียน
ที่ไม่ใช้การวิเคราะห์ระบบ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
๒๕๒๐, ๑๕๔ หน้า.
- เป็รื่อง จันดา การเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน
ในโรงเรียนมัธยมแบบประสม ภาคเหนือ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร ๒๕๑๕, ๑๐๘ หน้า.
- แผนกแนะแนวโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แบบสำรวจความสนใจอาชีพ
๑๒ หน้า.
- มหัทธไทย, กระทรวง กรมแรงงาน "รายงานการวิจัยประชากรและกำลังแรงงาน"
๒๕๑๕, ๕ หน้า.

ลัทธิ ศุวรรณรัตน์ แรงจูงใจในการศึกษาวิชาชีพ และความมั่นใจที่จะออกไปประกอบอาชีพ
ของนักเรียนในโรงเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรม ปรินิพนธ์ กศ.ม.

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๒, ๑๑๗ หน้า.

วชิรญา บัณฑิต "คำบรรยายเรื่องอาชีพศึกษา" ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๑๘.

วชิรญา บัณฑิต "แสงสว่างทางจิต" วิทยาสาร ๒๗ (๓) : ๑๒ - ๑๓ มกราคม ๒๕๑๘.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ กองแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ตัวอย่างเครื่องมือแนะแนว
๒๕๑๘, ๑๒๖ หน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ กองวิจัยการศึกษา แบบทดสอบความถนัดทางการเรียน
๒๕๑๘, ๖ ฉบับ.

สมพงษ์ มั่นระวัง การศึกษาแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อ สายสามัญและสายอาชีพ
ของนักเรียนชั้น ม.ศ.๓ จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา ๒๕๑๒ ปรินิพนธ์ กศ.ม.

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๓, ๑๖๑ หน้า.

สนั่น ประจักษ์จิตร การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกอาชีพของ
นักเรียนชั้น ม.ศ.๓ ในโรงเรียนมัธยมแบบประสมและโรงเรียนมัธยมแบบธรรมดา

ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา ๒๕๑๔ ปรินิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๑๕, ๑๓๔ หน้า.

สวัสดิ์ เรื่องนาย "ผลการวิเคราะห์ปัญหาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ.๓"

แนะแนว ๑๐ (๔๓) : ๖๑ - ๘๕ กุมภาพันธ์ - มีนาคม ๒๕๑๘.

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร "การแนะแนวกับการปรับปรุงการศึกษา" มิตรครู ๑๘ (๑๗) : ๔๖ - ๔๘,
๑๕ กันยายน ๒๕๑๘.

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร คู่มือแนะแนวการศึกษาทางอาชีพ อักษรเจริญทัศน์ ๒๕๒๐, ๓๕๔ หน้า.

สำนักจัดหางานของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร "ความต้องการแรงงานในเขตกรุงเทพมหานคร"
มกราคม - มิถุนายน ๒๕๑๘, ๕ หน้า.

Boon Tung Nannar, Occupational Choices Compared with Occupational Opportunities of Selected Students from Choluta - Thesis
Indiana University, 1957.

Brewer, J.M., History of Vocational Guidance, New York Harper, 1942.

Cook, W.Q., "Factors associated with the Occupational Choices of Young Men", Dissertation Abstracts 28(2) : 799 August, 1969.

Cronbach, Lee Joseph, The Dependability of Behavioral Measurements Theory of Generalizability for Scores and Profiles, New York Wiley, 1972, 410 pp.

Dobbins, Loy Henderson, "Education and Occupational Aspirations and Expectation of High School Senior Boys in Five Louisiana Parishes", Dissertation Abstracts, 29(9): 2958 - A, March, 1969.

Durgin, Rodney Wayne, "A Model of Managing Career Guidance Programs in Secondary Schools of Ohio", Dissertation Abstracts 35 : 2674 - A.

Eaddy, Vanik Siles, "The Influence of Selected Factors on the Vocational Choices of Vocational Agricultural Students in Louisiana", Dissertation Abstracts 29(9) : 2959 - 2959 - A, March, 1969.

Eugene, Staley, Planning Occupational Education and Training for Development, Eugene Staley, Orient Langmans, 1970.

Ferguson, George A., Statistical Analysis in Psychology and Education McGraw - Hill Book Company, Inc., New York, 1966, 446 pp.

Gibson, Robert L., "Teacher Opinion of High School Guidance Program", The Personnel and Guidance Journal, 44 : 416 - 422, December, 1965.

Kuder, Merle S., Mapping your Education, Western Washington State College, Bellingham, Washington U.S.A., 1966.

Lordahl, Daniel S., Modern Statistics for Behavioral Sciences
New York, 1967, 365 pp.

McNemar, Quinn, Psychological Statistics, 4 the ed., John Willey &
Son Inc., New York, 1958, 408 pp.

Perrone, Phillip, A., "A Values and Occupational Preferences of Junior
High School Girls", A Personnel and Guidance Journal,
44 : 245 - 257, November, 1965.

Shavelson, R.J. and Munger, M.R., "Individualized Instruction"
A System Approach, Lockheed Misseles and Space Company,
Sunnyvale, California, 1971, 153 pp.

Tanzer, Walter L., "Vocational Choices and Personality" A Study of
Vocational Field and Vocational Aspiration Level,
Disertation Abstracts, 1957, 170 pp.

ကဏ္ဍစာအုပ်

ภาคผนวก ก

ชุดการประเมินเวลาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ชุดการแนะแนวอาชีพให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ความมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้การปฏิบัติงานถูกต้องตามหลักการแนะแนวอาชีพ
๒. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจตัวเองอย่างถูกต้องในด้านความสามารถ ความสนใจ

และความถนัด

๓. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รู้จักโลกของงาน และมีใจในข้อสนเทศทางอาชีพที่เชื่อถือได้
๔. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ค้นหาวิธีการวิเคราะห์ข้อสนเทศทางอาชีพเพื่อความต้องการของ

ข้อมูลนั้น

๕. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานอาชีพมากขึ้น
๖. เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องความสัมพันธ์ของอาชีพ กับเศรษฐกิจ ครอบครัว

และสังคม

๗. เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียน
๘. เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเองด้วยความมั่นใจ

สารบัญชุกการแนะแนวอาชีพ

ลำดับกิจกรรมที่

เวลาที่ใช้ (คาบ)

๑	ทำไมคนเราจึงต้องทำงาน	๑
๒	องค์ประกอบสำคัญต่อการเลือกอาชีพ	๑
๓	ความรู้เรื่องตลาดแรงงานและกำลังแรงงาน	๑
๔	การรู้จักตัวเราเอง	๑
๕	สำรวจความสนใจอาชีพ	๒
๖	ทดสอบความถนัดทางการเรียน	๓
๗	โลกของอาชีพ	๑
๘	การให้ข้อสนเทศทางอาชีพ	นอกเวลาเรียน
๙	การศึกษาข้อสนเทศทางอาชีพ	
๑๐	การศึกษานอกสถานที่	๖ และนอกเวลา
๑๑	การสำรวจอาชีพที่เด็กสนใจ	๒
๑๒	การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อการศึกษาอาชีพ	๑
๑๓	การให้คำปรึกษาคำนอาชีพเป็นรายบุคคล	๑๖
๑๔	จัดงานวันอาชีพ	๓ และนอกเวลา
๑๕	เลือกอาชีพอย่างไรจึงจะไม่ผิดหวัง	๑

รวม

๔๐ ชั่วโมง

กิจกรรมที่ ๑ ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง
ทำไมคนเราจึงต้องทำงาน

- ด.ส.ศ.ค.
- อ.ร.ร.ค.ค.ค.ค.ค.
- อ.ร.ร.ค.ค.ค.ค.ค.

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำงานสนองความต้องการของมนุษย์ได้อย่างไรบ้าง
๒. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นอิทธิพลของ "งาน" ที่มีต่อชีวิตมนุษย์
๓. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำงาน และเกิดทัศนคติว่าทุกคนต้องทำงาน

วิธีดำเนินการ

๑. กระตุ้นให้นักเรียนคิด และสังเกตบุคคลรอบ ๆ ตัวนักเรียนว่าดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างไร?
๒. ให้นักเรียนหาคำตอบว่าทำไมคนเราจึงต้องทำงาน ? ทำงานเพื่ออะไร เช่น
ทำงานส่งคน กาย จิตใจ
๓. ให้นักเรียนค้นหาว่าแต่ละอาชีพมีความสำคัญต่อส่วนรวมอย่างไร ? หากขาดอาชีพนั้น ๆ
อะไรจะเกิดขึ้น เช่น คนกวาดถนน ชาวนา กรรมกร ฯลฯ
๔. ให้นักเรียนคิดทบทวนคำว่า งานอาชีพ มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของคนอย่างไรบ้าง
เช่น การเป็นอยู่ บุคลิก สังคม เศรษฐกิจ ฯลฯ
๕. ครูแนะแนวสรุป และพยายามปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตทุกอาชีพแก่เด็ก อีกทั้ง
ให้เกิดรู้จักยอมรับนับถือบุคคลในอาชีพนั้น ๆ ด้วย
๖. ให้นักเรียนได้สำรวจอาชีพอย่างคร่าว ๆ โดยพูดถึง ธรรมชาติของงาน ผลตอบแทน
จากการทำงาน การเข้าทำงาน และเหตุที่ตัดสินใจมาประกอบอาชีพนี้ ด้วยวิธีการให้เด็กไป
สัมภาษณ์บุคคลที่มีอาชีพต่าง ๆ

อุปกรณ์

รูปภาพบุคคลในอาชีพต่าง ๆ เช่น พนักงานธนาคาร คนงานในโรงงานอุตสาหกรรม
คนขับรถ ชาวไร่ชาวนา พ่อค้า แพทย์ - พยาบาล ตำรวจ ทหาร ฯลฯ

ข้อเสนอแนะ

- ผู้แนะแนวจะต้องเตรียมเนื้อหา ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะแนะแนวให้มากกว่า และลึกซึ้งพอ

- - ในการแนะแนว ควรให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตน โดยผู้แนะแนวไม่ควรกำหนดหรืออภิปราย ให้อยู่ในขอบข่ายของเนื้อหา เพื่อให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณคิดเห็นของตนเป็นที่ยอมรับ

- ผู้แนะแนวไม่ควรป้อนเนื้อหาทั้งหมดให้นักเรียนแต่ควรเป็นผู้ดำเนินการอภิปรายของนักเรียนให้อยู่ในวงของเนื้อหา อาจสรุป หรือโยงให้เข้าเนื้อหา หรือเพิ่มเติมในสิ่งที่นักเรียนยังไม่ได้กล่าวถึง

กิจกรรมที่ ๒

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

"องค์ประกอบสำคัญต่อการเลือกอาชีพ"

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้นักเรียนมองเห็นแนวทางในการเลือกอาชีพ
๒. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงองค์ประกอบสำคัญต่อการเลือกอาชีพ

วิธีดำเนินการ

๑. กระตุ้นให้นักเรียนได้เริ่มมองอาชีพสำหรับตน
๒. ให้นักเรียนหาคำตอบว่าอะไรบ้างที่มีส่วนสำคัญต่อการเลือกอาชีพ เช่น ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด ของตนเอง และความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามความเป็นจริง ความรู้เรื่องโลกของงาน และความต้องการของตลาดแรงงาน เป็นต้น

อุปกรณ์

ภาพแผนภูมิแสดงองค์ประกอบสำคัญที่ใช้การเลือกอาชีพ

7-4/60

กิจกรรมที่ ๓

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง และเวลาว่าง

ความรู้เรื่องตลาดแรงงานและกำลังแรงงาน

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเรื่องตลาดแรงงาน และกำลังแรงงานต่อการเลือกอาชีพ
๒. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ และไปหาความรู้ด้านนี้ไว้เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพของตน
๓. เพื่อให้นักเรียนได้รู้แหล่งที่จะค้นหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้

วิธีดำเนินการ

๑. บรรยายถึงสภาพของตลาดแรงงาน และกำลังแรงงานในปัจจุบัน
๒. เน้นให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตลาดแรงงานและการเลือกอาชีพ
๓. ให้นักเรียนตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การว่างงาน การทำงานต่ำกว่าระดับ การทำงานไม่ตรงตามความสามารถ การต้องเปลี่ยนงาน
๔. แนะนำแหล่งที่นักเรียนสามารถหาความรู้ในเรื่องเหล่านี้ได้ เช่น จากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร รายงานจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กรมแรงงาน รายงานจากสภาวิจัยแห่งชาติ เป็นต้น

อุปกรณ์

จุลสาร เอกสาร เกี่ยวกับตลาดแรงงาน

แผนภูมิแสดงแรงงานประชากร

94 1/201

กิจกรรมที่ ๔

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง และนอกเวลา

มารู้จักตัวเราเองกันเถอะ

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสสำรวจตนเองอย่างละเอียดและถูกต้องตรงตามความเป็นจริง
๒. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักตัวของนักเรียนที่แท้จริง

วิธีดำเนินการ

๑. ชี้ให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการสำรวจตนเองอย่างถูกต้อง ไม่มีการลำเอียงเข้าข้างตนเอง หรือคล้อยตามคำกล่าวของผู้อื่นซึ่งไม่ตรงกับความจริง
๒. ให้นักเรียนสำรวจตนเอง แล้วบันทึกลงในแบบสอบถามที่ครูแนะแนวสร้างขึ้น ทั้งทางด้านบุคลิกภาพ ร่างกาย สุขภาพ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ อีกทั้งแนวทางชีวิตที่ตนปรารถนา
๓. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบตนเองเพื่อเปรียบเทียบผลของการสำรวจตนเอง เช่น แบบสำรวจบุคลิกภาพ แบบสำรวจความสนใจ และแบบทดสอบความถนัด

อุปกรณ์

แบบสำรวจบุคลิกภาพทั้งหมดมี ๔๔ ข้อด้วยกัน ข้อความในแต่ละข้อเป็นประโยคสั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาว่า "นักเรียนมีลักษณะเป็นไปตามข้อความนั้นหรือไม่เป็นไปตามข้อความนั้นมากนักน้อยเพียงไร" เมื่อพิจารณาตนเองแล้ว ให้นักเรียนตอบโดยกาเครื่องหมาย X ลงบนช่องที่กำหนดให้

๗. ข้าพเจ้านักนิยมไปไหนมาไหนเป็นกลุ่ม ๆ

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๘. ข้าพเจ้ากล้าเกินคนเที่ยวเข้าไปในที่ ๆ มีคน

นั่งคุยกันอยู่แล้ว

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๙. ข้าพเจ้าไม่ยากอกอยู่กับคนหมู่มาก

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๑๐. ข้าพเจ้ารังเกียจที่จะรู้จักกับคนที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๑๑. ข้าพเจ้าอยากกลับเป็นเด็กเล็ก ๆ อีกครั้งหนึ่ง

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๑๒. ข้าพเจ้าไม่คุ้นเคยกับเพื่อนต่างเพศ

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๑๓. ข้าพเจ้าชอบหลีกเลี่ยงการพูดต่อหน้าคนมาก ๆ

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๑๔. ข้าพเจ้าชอบปลีกตัวไปทำงานหรือใช้ความคิด

คนเดียว

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๑๕. ข้าพเจ้าเลือกการเขียนมากกว่าการพูดในที่

ที่ต้องมีการแสดงความคิดเห็น

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๑๖. เมื่ออยู่ในกลุ่มคนมาก ๆ ข้าพเจ้ารู้สึกบ่าบักใจ

ในการสนทนากับบุคคลเหล่านั้น

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๑๗. ข้าพเจ้าชอบอยู่ที่ไหนที่ชุมนุมชน เช่น หน้าชั้นเรียน

หรือในที่ประชุม

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๑๘. ข้าพเจ้าชอบการเผชิญหน้ากัน

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๑๙. โดยปกติข้าพเจ้ามักมีความสุขและมีอารมณ์

เบิกบาน

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๒๐. ข้าพเจ้ามักมีอารมณ์ขันอยู่เสมอ

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๒๑. ข้าพเจ้าชอบไปงานที่มีการกินเลี้ยง

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

การร่ำวง เต้นรำ หรือเล่น

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๒๒. ข้าพเจ้าชอบนั่งอยู่ร่วมกับคนมาก ๆ ในขณะทำงาน
หรือเล่น

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๒๓. ข้าพเจ้าพึงพอใจในการแต่งกายและรูปร่าง
ของตนเอง

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๒๔. ข้าพเจ้าคิดว่าโลกนี้น่าอยู่

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๒๕. ข้าพเจ้าเป็นคนใจเสาะน่าตาไหลออกง่าย

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๒๖. ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจต่อตนเองเมื่อทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด
ไม่ถูกต้อง

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๒๗. ข้าพเจ้ามักระวังคำพูดไม่ให้กระทบกระเทือน
ใจผู้อื่น

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๒๘. ข้าพเจ้ามักกระวนกระวายใจต่อโรคภัยไข้เจ็บ
ที่เกิดขึ้น

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๒๙. ข้าพเจ้ากลัวว่าใครจะคิดไม่ดีกับข้าพเจ้า

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๓๐. ข้าพเจ้ามักหลีกเลี่ยงที่จะเผชิญกับเหตุการณ์
ร้ายแรงหรือยุ่งยาก

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๓๑. ข้าพเจ้ามักไม่สบายใจเมื่อทำสิ่งผิดพลาด

ในที่ชุมนุมชน

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๓๒. ข้าพเจ้ามักลงโทษตนเองก่อนอื่นเมื่อมีเรื่องร้ายแรง
ที่ข้าพเจ้ามีส่วนเกี่ยวข้อง

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๓๓. ข้าพเจ้าชอบแสดงความคิดเห็น

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๓๔. ข้าพเจ้าชอบการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๓๕. ข้าพเจ้าพร้อมจะให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๓๖. ข้าพเจ้าเลือกการชอบนำมากกว่าชอบตาม

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๓๗. ข้าพเจ้าสามารถเป็นผู้นำที่ดีเมื่อมีโอกาส

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๓๘. ข้าพเจ้าชอบใช้เหตุผลแก้ปัญหา

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๓๙. ข้าพเจ้าชอบพูดตรงไปตรงมาตามที่ใจคิด

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๔๐. ข้าพเจ้ามักคิดถึงความสำเร็จข้างหน้าเมื่อต้อง
การทำอะไรก็ตาม

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๔๑. ข้าพเจ้าเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๔๒. เพื่อนโดยทั่วไปชอบทำให้ข้าพเจ้าผิดหวัง

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๔๓. ข้าพเจ้าชอบเก็บความรู้สึก

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๔๔. ข้าพเจ้ามักใจลอยและฝันกลางวัน

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๔๕. ข้าพเจ้ามักระวังรักษาสິงของที่เป็น

สมบัติของตนเอง

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๔๖. ข้าพเจ้ารู้สึกกระตือรือร้นเมื่อได้ยินเรื่อง

ลามกอนาจาร

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๔๗. ข้าพเจ้ามักเลิกล้มความตั้งใจทำอะไร ๆ

เพราะคิดว่าทำไม่สำเร็จ

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

๔๘. ข้าพเจ้ามักเลิกล้มความตั้งใจทำอะไรหลายอย่าง

เพราะคิดว่าไม่มีความสามารถเพียงพอ

/ ๓ ๒ ๑ / ๑ ๒ ๓ /

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสำรวจบุคลิกภาพ

๑. แบบสำรวจบุคลิกภาพนี้ ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ทำขึ้น
 - ก. เพื่อใช้กับนักเรียนโรงเรียนมัธยมสาธิตรามคำแหง ระดับ ม.ศ. ๑ - ๓
 - ข. เพื่อพิจารณาแยกคุณลักษณะของนักเรียนออกเป็น ๒ ประเภทคือ พฤติกรรมแบบแสดงตัว และพฤติกรรมแบบเก็บตัว
 - ค. เพื่อค้นหา บุคลิกภาพที่แท้จริงของนักเรียนและหาทางช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมเป็นปัญหา

๒. วิธีการพิจารณาแบบสำรวจบุคลิกภาพ ใช้การให้ให้นักการพิจารณาออกเป็นคะแนน กล่าวคือ

- ก. ผู้ได้รับคะแนนมาก หมายถึงผู้มีลักษณะแสดงตัว
- ข. ผู้ได้รับคะแนนน้อย หมายถึงผู้มีลักษณะแบบเก็บตัว

ข้อความที่บ่งถึงแบบแสดงตัว ได้แก่ข้อ ๑ - ๔, ๑๗ - ๒๔ และ ๓๓ - ๔๐
 ส่วนข้อความที่บ่งถึงแบบเก็บตัว ได้แก่ข้อ ๕ - ๑๖, ๒๕ - ๓๒ และ ๔๑ - ๔๘

๓. การให้คะแนน

- ก. ข้อที่แสดงพฤติกรรมชนิดแสดงตัวให้นักคะแนนโดยเริ่มจาก ไม่ใช่ ที่สุด ซึ่งเท่ากับ ๑ ไปหานักของ ใช่ มากที่สุด ซึ่งเท่ากับ ๗

<u>ตัวอย่าง</u>	ไม่ใช่			ใช่		
	(มากน้อยเรียงตามลำดับ)			(มากน้อยเรียงตามลำดับ)		
	๓	๒	๑	๑	๒	๓
ข้าพเจ้าเป็นคนชอบเข้าสังคม						
น้ำหนักของคะแนน	๑	๒	๓	๔	๕	๖

ผู้เลือกตอบช่วงที่ ๑ ทางด้านใช่ จะได้คะแนน ๕ คะแนน

- ข. ข้อที่แสดงพฤติกรรมชนิดเก็บตัว ให้นักคะแนนกลับกันคือ ช่วงที่ไม่ใช่ที่สุดจะมีค่าเท่ากับ ๗ และช่วงมากที่สุดจะมีค่าเท่ากับ ๑

ตัวอย่าง

ไม่ใจ			ใจ		
(มากน้อยเรียงตามลำดับ)			(มากน้อยเรียงตามลำดับ)		
๓	๒	๑	๑	๒	๓

ข้าพเจ้าไม่ยากอยู่กับคนหมู่มาก

น้ำหนักของคะแนน

๓ ๒ ๑ ๑ ๒ ๓

ผู้เลือกตอบข้อที่ ๑ ทางด้าน ใจ จะได้คะแนน ๓ คะแนน

๔. การรวมคะแนน

เมื่อให้คะแนนทุก ๆ ข้อ ตามเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๓ แล้ว ขั้นตอนให้นำคะแนนเหล่านั้นมารวมกัน แล้วใช้หลักเกณฑ์ข้อ ๕ พิจารณาประเมินค่า จัดแยกคุณลักษณะทางพฤติกรรมของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

๕. เกณฑ์การพิจารณาคะแนนมากน้อยของแบบสำรวจบุคลิกภาพ

วิธีการพิจารณาแบบสำรวจบุคลิกภาพด้วยการใช้น้ำหนักการพิจารณาออกเป็นคะแนนว่า

- ผู้ที่ได้รับคะแนนมาก หมายถึงผู้มีลักษณะแบบแสดงตัว
- ผู้ที่ได้รับคะแนนน้อย หมายถึงผู้มีลักษณะแบบเก็บตัว

ในการพิจารณาคะแนนมากน้อยนั้น ให้ถือหลักเกณฑ์ ดังนี้

ลักษณะพฤติกรรมแบบแสดงตัว

ช่วง คะแนน	การประเมินค่า
๓๓๖ - ๒๔๔	มาก
๒๔๔ - ๒๔๐	ปานกลาง
๒๓๔ - ๑๔๑	น้อย

ลักษณะพฤติกรรมแบบเก็บตัว

ช่วง คะแนน	การประเมินค่า
๑๔๐ - ๑๔๒	น้อย
๑๔๑ - ๔๓	ปานกลาง
๔๒ - ๔๔	มาก

กิจกรรมที่ ๕ ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

สำรวจความสนใจอาชีพ

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบความสนใจในอาชีพที่แท้จริงของตนเอง
๒. เพื่อใช้ผลที่ได้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

วิธีดำเนินการ

๑. ติดต่อขอแบบสำรวจความสนใจ เกี่ยวกับอาชีพจากโรงเรียนมัธยมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร หรือของกรมแรงงาน หรือกองวิจัย กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ โดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร

๒. กำหนดวันและเวลาทำการทดสอบ
๓. ดำเนินการทดสอบตามวิธีการที่กำหนดไว้ในแบบสำรวจอย่างเคร่งครัด
๔. ตรวจให้คะแนนและแปลความหมายของคะแนนตามที่กำหนดไว้ในแบบสำรวจ
๕. แจ้งผลการสำรวจให้นักเรียนทราบเพื่อเป็นข้อคิดในการเลือกอาชีพของนักเรียน
๖. จัดส่งแบบสำรวจคืน พร้อมด้วยจดหมายขอบคุณจากโรงเรียน

อุปกรณ์

แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ

กิจกรรมที่ ๒ ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง

การทดสอบความถนัดทางการเรียน

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบว่าตนมีความถนัดทางด้านใด
๒. เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกอาชีพให้ตรงกับ ความถนัด และ ความสามารถ ของตน

วิธีดำเนินการ

๑. ศึกษาข้อเขียนแบบทดสอบความถนัดทางการเรียนซึ่งประกอบด้วยคำถาม คณิตศาสตร์ ภาษาไทย นิติสัมพันธ์ จักรกล ความคิดทางนามธรรม และงานสารบัญ ของกองวิจัยทางการศึกษากกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
๒. กำหนดเวลา จัดเตรียมสถานที่ และอุปกรณ์ในการทดสอบให้พร้อม
๓. ดำเนินการทดสอบตามข้อคำสั่งในแบบทดสอบอย่างเคร่งครัด
๔. ตรวจให้คะแนนและแปลความหมายของคะแนนตามวิธีการที่กำหนดไว้ในแบบทดสอบนั้น
๕. แจกผลให้นักเรียนทราบเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นข้อคิดในการตัดสินใจเลือกอาชีพของ

นักเรียน

๖. จัดส่งแบบทดสอบคืน พร้อมด้วยจดหมายขอบคุณจากโรงเรียน

กิจกรรมที่ ๗

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

แนะนำหัวข้อเรื่อง "โลกของอาชีพ"

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้นักเรียนใคร่จู้จักลักษณะของอาชีพ และหมวดอาชีพต่าง ๆ
๒. เพื่อให้นักเรียนใคร่รู้ว่าอาชีพหมวดใดประกอบอาชีพอะไร และมีลักษณะอย่างไร
๓. เพื่อเป็นแนวทางในการสำรวจอาชีพ และเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตน

วิธีดำเนินการ

๑. จัดทำแผนภูมิหมวดหมู่ของอาชีพ ตามที่กำหนดไว้ในหนังสือ "การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ" ของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย
๒. บรรยาย และซักถาม นักเรียนเกี่ยวกับ หมวดหมู่ และลักษณะของอาชีพ
๓. ให้นักเรียนช่วยกันค้นหาว่า อาชีพใดอยู่ในหมวดใด
๔. ดึงแผนภูมิไว้ให้นักเรียนดูได้ในโอกาสต่อไป

อุปกรณ์

แผนภูมิแสดงหมวดหมู่ของอาชีพต่าง ๆ โดยย่อ

ข้อเสนอแนะ

- ไม่ควรเสนอรายละเอียดในแต่ละหมวดอาชีพมากเกินไป ควรเลือกอาชีพในแต่ละหมวดที่มีความหมายและเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของนักเรียนมากกว่าถึงมากกว่า นั่นคือควรให้นักเรียนเป็นผู้เสนออาชีพต่าง ๆ ในหมวดต่าง ๆ ขึ้นมา ผู้แนะนำควรเพิ่มเติมแต่ละอาชีพที่คิดว่าสำคัญต่อนักเรียนแต่นักเรียนมิได้กล่าวถึง
- หากสามารถจัดหาอุปกรณ์ เช่น ภาพยนตร์ สไลด์ ซึ่งเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ มาประกอบการแนะนำด้วยจะดีมาก โดยจัดยืมจากกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กองการแนะแนว กระทรวงศึกษาธิการ

กิจกรรมที่ ๒ ใช้เวลานอกเวลา

การให้ข้อเสนอแนะทางอาชีพ

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้นักเรียนได้ข้อเสนอแนะทางอาชีพที่ถูกต้อง เชื่อถือได้
๒. เพื่อให้นักเรียนได้วิเคราะห์หาอาชีพต่าง ๆ อย่างถูกต้อง จากข้อมูลที่มีต่อเวลา และเชื่อถือได้

วิธีดำเนินการ

๑. จัดทำจุลสารแนะแนวอาชีพต่าง ๆ ขึ้น โดยกล่าวถึง ความสำคัญของอาชีพ ความต้องการของสังคมต่ออาชีพนี้, ธรรมชาติของงาน, หน้าที่ในการทำงาน, คุณสมบัติของผู้ที่จะทำงาน เช่น อายุ เพศ ทักษะพิเศษ บุคลิกลักษณะ ความรู้ ความสามารถ, การเตรียมตัว เช่น การศึกษา การฝึกงาน รวมทั้งระยะเวลาและค่าใช้จ่ายในการนี้ด้วย, วิธีการเข้าทำงาน, รายได้ และสวัสดิการต่าง ๆ, ข้อได้เปรียบเสียเปรียบของอาชีพนี้, และโอกาสก้าวหน้าทางอาชีพ
๒. จัดทำหนังสือติดต่อแหล่งบริการสนเทศต่าง ๆ เพื่อ ขอ และขอยืมเอกสาร จุลสาร เพื่อประโยชน์ในการแนะแนวอาชีพ อาทิ เช่น
 - ขอยืมจุลสารแนะแนวอาชีพ จากภาควิชาแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 - เอกสารการแนะแนวอาชีพจากกองการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ กระทรวงศึกษาธิการ
 - จุลสารการแนะแนวอาชีพต่าง ๆ จากกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย
๓. จัดห้อง หรือมุมบริการสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย บอร์ด ตู้ หรือชั้น เพื่อเป็นที่เก็บรวบรวม เอกสาร และจุลสาร แผนภูมิ หนังสือ ตลอดจนวัสดุอื่น ๆ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ทั้งที่ฝ่ายแนะแนวจัดทำขึ้น และนักเรียนร่วมกันจัดทำขึ้น โดยเฉพาะประเภทแผนภูมิ และข่าวสารทางอาชีพ

ควรให้นักเรียนผลัดเปลี่ยนกันจัดเป็นประจำ รวมตลอดทั้งให้นักเรียนเป็นฝ่ายควบคุมดูแล
การใช้ เอกสาร และจุลสารเหล่านี้ด้วย

ข้อเสนอแนะ

- ควรจัดห้องหรือมุมบริการสนเทศที่เป็นส่วนลึก ควรอยู่หน้าห้องยูนิแวนซ์ซึ่งใช้เป็นที่
ให้บริการให้คำปรึกษา
- จำนวนจุลสาร เอกสาร ควรมีมากพอ
- จุลสาร เอกสาร ที่นำมาใช้ต้องผ่านการตรวจทานมาดีพอ เพื่อป้องกันความผิดพลาด
คลาดเคลื่อนของข้อมูลอันจะเป็นผลเสียต่อเด็กมากกว่าผลดี

๑๖

กิจกรรมที่ ๕

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง และนอกเวลา

การศึกษาข้อเสน�퍽เท เกี่ยวกับอาชีพด้วยตนเอง

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อกระตุ้นให้เด็กมีความสนใจอาชีพ
๒. เพื่อให้เด็กเรียนรู้จักอาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่มากขึ้น แล้วให้เด็กตัดสินใจว่าทุกคนต้องทำงานเพื่อเลี้ยงชีพ
๓. เพื่อให้เด็กยอมรับนับถือ ความสำคัญของอาชีพทุกอาชีพ ชื่นชมความรู้สึกเลื่อมล้ำค่าสูงระหว่างอาชีพให้หมดไป

วิธีดำเนินการ

๑. แบ่งกลุ่มนักเรียนที่มีความสนใจในอาชีพร่วมกันออกไปสอบถาม หรือสัมภาษณ์อาชีพต่าง ๆ แล้วทำรายงานส่ง เกี่ยวกับธรรมชาติของงาน, หน้าที่การงาน, คุณสมบัติของผู้ที่จะทำงาน, การเตรียมตัวเพื่อเข้าทำงาน, วิธีการเข้าทำงาน, ระยะเวลาการศึกษาฝึกฝนเพื่อเข้าทำงานและค่าจ้าง, ข้อได้เปรียบเสียเปรียบของอาชีพนี้, รายได้และสวัสดิการ, ความก้าวหน้าในอาชีพนี้ พร้อมทั้งรายงานหน้าชั้นด้วย
๒. รวบรวมภาพข่าว ลอความ และบทความ ที่เกี่ยวกับอาชีพ จาก เอกสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ วิทยู โทรทัศน์
๓. ให้นักเรียนค้นคว้าประวัติการหางานของคนทีประสบความสำเร็จในอาชีพต่าง ๆ
๔. แบ่งกลุ่มนักเรียนให้ทำหน้าที่จับบัตรเพื่อเสนอข่าวสารทางอาชีพ โดยหมุนเวียนกันไป
๕. จัดประกวดผลงานทั้งหมด ประกาศผลและให้รางวัลในวันอาชีพ
๖. รวบรวมผลงานทั้งหมดไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อเป็นประโยชน์ในการแนะแนวอาชีพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

- ผู้แนะแนวควร เน้น ให้นักเรียนเห็น ความสำคัญและผลดี ที่จะเกิดกับตัวนักเรียนจากการได้ศึกษาขอสนเทศด้วยตนเอง
- ผู้แนะแนวควร ได้ ตรวจดูผลงาน ของนักเรียน พร้อมทั้งวิจารณ์และชมเชย ผู้ที่หรือกลุ่มที่แสดงผลงานดี และแนะทางปรับปรุงแก้ไขแก่ผู้หรือกลุ่มที่ยังบกพร่อง เช่น นำข้อมูลมาจากการโฆษณา ซึ่งอาจคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงได้
- ประการสำคัญผู้แนะแนวจะต้อง มีความแม่นยำ ในขอสนเทศทางอาชีพต่าง ๆ ด้วย โดยการศึกษาหาขอสนเทศอยู่เป็นประจำ มีใ้ช้มาจากผลงานของนักเรียนอย่างเกี่ยว

กิจกรรมที่ ๑

ใช้เวลาครั้งละประมาณ ๓ ชั่วโมง

การศึกษานอกสถานที่

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงในอาชีพต่าง ๆ มากขึ้น
๒. เพื่อให้นักเรียนได้ข้อสังเกตเกี่ยวกับอาชีพจากแหล่งอาชีพจริง ๆ
๓. เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ว่า อาชีพสุจริตทุกประเภทย่อมมีคุณค่าทั้งสิ้น

วิธีดำเนินงาน

๑. ครูแนะแนวและนักเรียนร่วมกันกำหนดสถานที่ที่จะไปทัศนศึกษา
๒. มีหนังสือจากโรงเรียนไปยังสถานที่นั้น ๆ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการมาทัศนศึกษา พร้อมทั้งกำหนดวัน เวลาที่แน่นอน
๓. เชิญวิทยากรจากสถานที่นั้น บรรยายถึงอาชีพต่าง ๆ ซึ่งจำแนกตามหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ในสถานที่นั้น มีอาชีพอะไรบ้าง และทำหน้าที่อะไร ผู้ที่จะมาทำหน้าที่นั้น ๆ ต้องมีคุณสมบัติอย่างไร รายได้และความก้าวหน้าของอาชีพนั้น ๆ ขณะนี้และต่อไปในอนาคตมีความต้องการบุคลากรในอาชีพหรือหน้าที่ใดเพิ่มขึ้น หรือลดลงเพียงใด
๔. ครูแนะแนวและนักเรียนร่วมกันสร้างแบบฟอร์ม ข้อความที่จะนำไปใช้ในการสัมภาษณ์บุคคลในอาชีพต่าง ๆ ในสถานที่นั้นที่นักเรียนสนใจ
๕. วางแผนการเดินทาง หรือจัดเตรียมพาหนะที่จะใช้ในการเดินทาง หรือจะใช้วิธีการไปศึกษานอกสถานที่ เช่นไร ก็ควรวางแผนให้รอบคอบ
๖. ให้นักเรียนประเมินผล และแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับ ปัญหาอุปสรรค ความไม่สะดวก ฯลฯ เพื่อใช้ในการปรับปรุงในครั้งต่อไป
๗. มีจดหมายขอบคุณจากโรงเรียนไปยังวิทยากรและเจ้าของสถานที่

แบบสัมภาษณ์บุคคลในอาชีพต่าง ๆ

ชื่อ อาชีพ

อายุ ตำแหน่ง

ประกอบอาชีพมาเป็นเวลา ปี

ธรรมชาติของงาน

.....

สภาพแวดล้อมของการทำงาน

.....

คุณสมบัติของผู้ที่จะทำงาน

อายุ

สัญชาติ

เพศ

พื้นฐานความรู้

ส่วนสูง น้ำหนัก

ภูมิสำเนา

..... ฯลฯ

การเตรียมตัวเพื่อเข้าทำงาน

.....

การเข้าไปทำงาน

.....

รายได้

ความก้าวหน้าในการทำงาน

.....

ข้อได้เปรียบหรือเสียเปรียบ

.....

กิจกรรมที่ ๑๑

เวลา ๒ ชั่วโมง

"การสำรวจอาชีพและสถานศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ"

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อช่วยให้นักเรียนทราบถึงแหล่งงานต่าง ๆ ในชุมชน
๒. เพื่อช่วยให้นักเรียนมองเห็นสภาพอย่างแท้จริงของงานที่เขาตั้งใจจะเลือก
๓. เพื่อช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการสัมภาษณ์นายจ้างหรือผู้ประกอบการจริง ๆ

วิธีดำเนินการ

๑. ครูแนะแนวและนักเรียนประชุมร่วมกันเพื่อเลือกอาณาบริเวณที่จะทำการสำรวจ
๒. กำหนดแบ่งเขตของชุมชนที่จะทำการสำรวจออกเป็นส่วน ๆ
๓. กำหนดบุคคลที่จะทำการสำรวจแต่ละส่วน ซึ่งอาจใช้เป็นรายบุคคล สองคน

หรือเป็นกลุ่มก็ได้

๔. ร่วมกันสร้างแบบสอบถามที่จะนำไปถามนายจ้าง ซึ่งควรเป็นคำถามสั้น ๆ ง่าย ๆ
๕. กำหนดแบบฟอร์มการสัมภาษณ์ อธิบายเงื่อนไขข้อควรระวังและความต้องการ
๖. ฝึกอบรมเด็กในการสัมภาษณ์ เพื่อให้นักเรียนทราบถึงวิธีการเข้าพบนายจ้าง

วิธีดำเนินการสัมภาษณ์ เทคนิคในการหาข้อเท็จจริงจากนายจ้างโดยมิให้เขากระตือรือร้นเตือนหรือขุ่นเคือง วิธีหัดสัมภาษณ์ อาจใช้วิธีสมมติให้ ครูและนักเรียนแสดงบทบาทเป็น นายจ้างและผู้สัมภาษณ์ แล้วช่วยกันวิจารณ์ข้อดีข้อเสีย เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีที่สุด

๗. มีจุดหมายไปถึงนายจ้างก่อนล่วงหน้า ด้วยการชี้แจงโครงการสำรวจนี้ และขอความร่วมมือ
- ในตอนท้ายของจดหมายเป็นข้อความให้นายจ้างนัดวันเวลาสถานที่ที่จะให้นักเรียนเข้าสัมภาษณ์
๘. ในวันสัมภาษณ์ ควรให้เด็กมีบัตรแนะนำตัวไปด้วย พร้อมด้วยการแต่งกายที่สุภาพ

ตัวอย่างบัตรแนะนำตัว

บัตรแนะนำตัว

นาย, นางสาว.....

เป็นตัวแทนของ

โรงเรียน

..... ในการสำรวจอาชีพ

ขอขอบคุณในความร่วมมือเป็นอย่างดีจากท่าน.

(ลายเซ็น)

อาจารย์ใหญ่

๕. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ สรุปผล แล้วรายงานให้สมาชิกทั้งหมดทราบ
พร้อมทั้งรวบรวมรายงานทั้งหมดไว้ เพื่อให้เป็นเอกสารอ้างอิงต่อไป

แบบสัมภาษณ์ในการสำรวจสถานศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ

ชื่อสถานศึกษา

ที่ตั้ง

ประเภทของสถานศึกษา ..

คุณสมบัติของผู้สมัคร

.....

.....

จำนวนที่รับสมัครเข้าศึกษา คน

วิธีการเข้าศึกษา

.....

สาขาวิชาความรู้ที่เบ็ดเสร็จ วุฒิที่ได้รับ จำนวนปีที่ศึกษา ปี

..... วุฒิที่ได้รับ จำนวนปีที่ศึกษา ปี

..... วุฒิที่ได้รับ จำนวนปีที่ศึกษา ปี

ค่าใช้จ่าย

.....

แนวทางศึกษาต่อ

.....

แนวทางประกอบอาชีพ รายได้

..... รายได้

..... รายได้

..... ผู้สัมภาษณ์

กิจกรรมที่ ๑๒

ใช้เวลาทั้งสิ้น ๑ ชั่วโมง

การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อการศึกษาทางอาชีพ

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อพัฒนาแนวคิดและทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ
๒. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น
๓. เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะศึกษาอาชีพต่าง ๆ อย่างจริงจัง

วิธีดำเนินการ

๑. จัดนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ ๕ - ๖ คน
๒. ให้นักเรียนเข้าใจถึงขั้นตอนการกลุ่มพอสมควร แล้วจัดแบ่งหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วม โดยมีผู้นำกลุ่มดำเนินการอภิปราย มีเลขาของกลุ่มเพื่อบันทึก และสรุปการอภิปราย และมีสมาชิกแสดงความเห็น
๓. กำหนดอาชีพที่จะทำการอภิปราย ของแต่ละกลุ่มไว้อย่างหน้า ซึ่งไม่ควรซ้ำกัน
๔. ครูแนะนำคอยควบคุมดูแลการทำงานของกลุ่ม
๕. ให้แต่ละกลุ่มรายงานผลการอภิปรายเกี่ยวกับอาชีพในคานต่อไปนี้ เช่น ความสำคัญของอาชีพ, งานที่จะต้องทำ, ข้อได้เปรียบเสียเปรียบของอาชีพ, ความก้าวหน้าของอาชีพ, คุณสมบัติของผู้ที่ประกอบอาชีพนี้ และวิธีการที่จะเข้าทำงาน
๖. ให้นักเรียนกล่าวว่า ลักษณะอาชีพใดจะเหมาะสมกับบุคคลประเภทใดจึงจะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตการทำงาน
๗. กิจกรรมนี้ควรให้สัมพันธ์กับกิจกรรมสำรวจอาชีพ โดยกระทำหลังจากนักเรียนได้สำรวจอาชีพที่สนใจมาแล้ว

กิจกรรมที่ ๑๓

ใช้เวลา ๑๕ ชั่วโมง

การให้คำปรึกษาคำนวณอาชีพเป็นรายบุคคล

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสปรึกษาปัญหาในการเลือกอาชีพเป็นรายบุคคล
๒. เพื่อให้นักเรียนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง
๓. เพื่อให้นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด

วิธีดำเนินการ

๑. กำหนดเวลาให้นักเรียนเข้าขอคำปรึกษาคำนวณอาชีพ
๒. จัดทำบัตรขอเข้ารับคำปรึกษา ไว้หน้าห้องแนะแนว เพื่อให้นักเรียนได้แจ้งการขอเข้ารับคำปรึกษา และจัดทำบัตรนัดพบ โดยครูแนะแนวเขียนกำหนดเวลาให้นักเรียนเข้าขอรับคำปรึกษา

ตัวอย่างบัตรขอเข้ารับคำปรึกษาคำนวณอาชีพ

บัตรขอเข้ารับคำปรึกษาคำนวณอาชีพ

ชื่อ ชั้น

ขอเข้ารับคำปรึกษาคำนวณอาชีพ เวลา

ตัวอย่างบัตรพบอาจารย์แนะแนว

บัตรพบอาจารย์แนะแนว

เรื่อง ขออนุญาตให้นักเรียนเข้าพบอาจารย์แนะแนว

เรียน อาจารย์ณัฐสอน

กรุณาใต้ ชั้น

เข้าพบอาจารย์ เพื่อปรึกษาปัญหา

ที่ห้อง ในวันที่ เดือน พ.ศ.

เวลา

(ลงชื่อ)

(อาจารย์แนะแนว)

(ลงชื่อ)

(อาจารย์ณัฐสอน)

๓. ครูแนะแนวต้องเตรียมพร้อมในความรู้ เทคนิค และวิธีการในการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งความแม่นยำในข้อสนเทศทางอาชีพ ประกอบกับมีเอกสารที่สามารถหาข้อมูลได้ทันที

๔. ครูแนะแนวทำบันทึก การให้คำปรึกษาทางอาชีพเป็นรายบุคคลไว้ทุกครั้ง ตัวอย่างเช่น

ชื่อนักเรียน		ชั้น	ชื่อผู้ให้คำปรึกษา
วัน เวลา	ปัญหาที่มาพบ	การให้คำปรึกษา	ผลการให้คำปรึกษา

๕. ให้นำคำปรึกษาแก่เด็กทุกคน อย่างน้อยคนละประมาณ ๑๕-๒๐ นาที ในชั่วโมงแรก
 ควรทำความเข้าใจกับนักเรียนทั้งหมดถึงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาทางอาชีพเป็นรายบุคคล
 แล้วให้นักเรียนเตรียมตัวให้พร้อมเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้ โดยส่งให้ ครูแนะแนวลงหน้า คือ

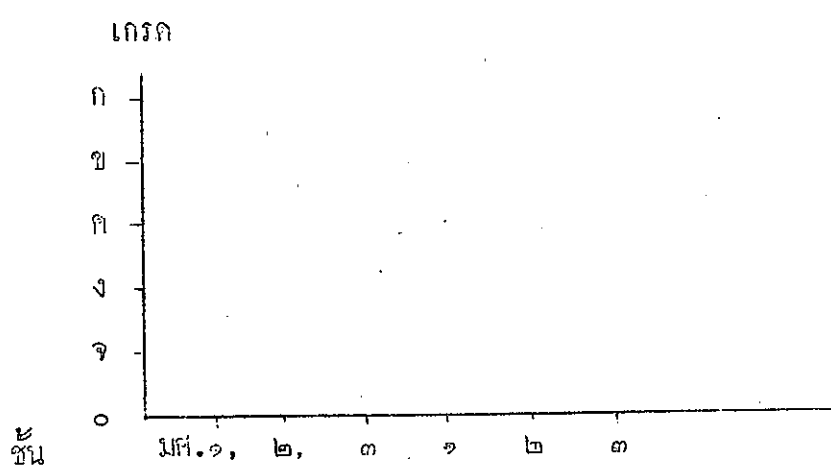
๑) บทความที่นักเรียนเขียนขึ้นมาตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตนเอง ในหัวข้อ
 ฉันคือใคร ? ขณะนี้กำลังทำอะไร ?

อีก ๑๐ ปี ฉันจะเป็นอะไร

เป้าหมายของชีวิตที่ฉันต้องการ

ฉันจะหาอย่างไร เพื่อไปถึงเป้าหมายที่วางไว้

๒) ทำการนำเสนอผลการเรียนวิชาต่าง ๆ ทั้งระดับ มศ.๑, ๒ และ ๓

สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ฯลฯ

๓) ให้ออกแบบสำรวจเพื่อการเลือกอาชีพ

แบบสำรวจเพื่อการเลือกอาชีพ

ชื่อ ชั้น
 อาชีพที่ รายได้ อาชีพที่
 รายได้ อาชีพที่ รายได้

จำนวนตนเอง ทำงานแล้ว กำลังศึกษา

ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ ต่อวัน, สัปดาห์ จาก

หน้าที่การงานของข้าพเจ้าท่าน

วิชาที่ข้าพเจ้าชอบ วิชาที่ข้าพเจ้าเรียนได้

.....

กิจกรรมที่ข้าพเจ้าชอบ กิจกรรมที่ข้าพเจ้าทำได้

งานอดิเรกของข้าพเจ้า ความสามารถพิเศษ

อาชีพที่ข้าพเจ้าสนใจ ๑..... ๒..... ๓.....

เหตุผล

แผนการรองรับการให้ข้าพเจ้ามีอาชีพ ๑..... ๒..... ๓.....

เหตุผล

จุดมุ่งหมายเมื่อจบการศึกษาชั้น มศ.๓ แล้ว

ศึกษาต่อ

๑. เหตุผลที่เลือกศึกษาต่อ
-
๒. สายการ เรียนต่อของการศึกษาต่อ
-
๓. สถานที่ที่จะทำการศึกษาต่อ
- เป็นเวลา.....(ปี, เดือน)
๔. การศึกษาชั้นสูงสุดของการศึกษา,.....
- จากสถานศึกษา.....
- เป็นเวลา.....(ปี, เดือน)
๕. สิ่งที่ต้องเตรียมตัว
๖. ค่าใช้จ่ายในการ เรียน
-
๗. ปัญหา อุปสรรค และการแก้ไข
-

ประกอบอาชีพ

๑. เหตุผลที่เลือกประกอบอาชีพ
-
๒. อาชีพที่จะประกอบ
-
๓. สถานที่ที่จะทำการประกอบอาชีพ
-
๔. รายได้จากการประกอบอาชีพ.....
-
๕. ความก้าวหน้าในอาชีพ.....
-
๖. อุปสรรคในการประกอบอาชีพ.....
-
๗. จะแก้อุปสรรคนั้นอย่างไร
-

ผลการสำรวจความสนใจ

.....

.....

ผลการทดสอบความเข้าใจ

.....

บันทึกของครูแนะแนว

.....

.....

๔) หากจำนวนนักเรียนมีมาก ครูแนะแนวอาจใช้วิธีรวมกลุ่มนักเรียนที่ม
คล้าย ๆ กันไว้ในกลุ่มเดียวกันเพื่อให้คำปรึกษาพร้อมกันโดย กลุ่มหนึ่งประมาณ ๓ - ๕ คน

๙๕ ๙๕๐๐

กิจกรรมที่ ๑๔

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง และนอกเวลา

จัดงานวันอาชีพ

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และโลกของงาน
๒. เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียนในเรื่องอาชีพโดยการให้มีส่วนร่วมในการจัดงาน

วันอาชีพ

วิธีดำเนินการ

๑. ประชุมมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นแก่นักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ
๒. ให้นักเรียนเตรียมรวบรวมเอกสาร แผนภาพ วัสดุ อุปกรณ์ที่จะใช้จัดนิทรรศการ บริการขอเสนอเทศทางอาชีพ
๓. ให้นักเรียนติดต่อบริษัท ห้างร้าน บุคคลในอาชีพต่าง ๆ มาร่วมจัดนิทรรศการ แสดงผลิตภัณฑ์และการทำงานของ บริษัท โรงงาน ห้างร้านต่าง ๆ
๔. ให้นักเรียนติดต่อเชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับอาชีพ โดยมีหนังสือเชิญเป็นทางการจากโรงเรียน พร้อมทั้งกำหนดเรื่องที่จะเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ตรงกับเรื่องที่นักเรียนสนใจ
๕. ให้นักเรียนจัดเตรียมขอบเขตการแสดงผลงานบุคคลในอาชีพต่าง ๆ
๖. จัดทำจดหมายเชิญผู้ปกครองมาร่วมชมงานวันอาชีพด้วย
๗. ให้นักเรียนทำการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือและเชิญชวนผู้สนใจเข้าร่วมชม เช่น คณะครู นักเรียนจากต่างโรงเรียน
๘. เมื่อติดต่อบริษัทหน่วยงานแล้วให้นักเรียนร่วมกันจัดสถานที่และเตรียมความพร้อม ตลอดจนวางแผนการต้อนรับ และจัดทำหมายกำหนดการกิจกรรมซึ่งจะจัดขึ้นในวันอาชีพโดยละเอียด
๙. ควรใช้เวลาแสดงนิทรรศการต่าง ๆ ประมาณ ๓ - ๕ วัน
๑๐. จัดเตรียมหนังสือขอบคุณอย่างเป็นทางการ และทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือ
๑๑. เสร็จงานแล้วควรมีการประเมินผลงาน ข้อดี ข้อบกพร่อง และประโยชน์ที่ได้รับ เพื่อปรับปรุงในโอกาสต่อไป

หมายเหตุ

ควรใช้เวลาประชุมวางแผนดำเนินงาน

๑ ชั่วโมง

ใช้เวลาในวันอาชีพ

๓ ชั่วโมง

กิจกรรมที่ ๑๕

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

แนะแนวหมู่ "เลือกอาชีพอย่างไรจึงจะไม่ผิดหวัง"

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้นักเรียนมีแนวทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม

วิธีดำเนินการ

๑. ให้กลุ่มนักเรียนทั้งหมดสรุปความคิดเห็นว่า ในการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น นักเรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้ มากน้อยเพียงไร กล่าวคือ โลกของงาน การวิเคราะห์อาชีพต่าง ๆ อย่างถูกต้อง และวิเคราะห์ตนเองอย่างตรงตามความเป็นจริงปราศจากความลำเอียง

๒. สร้างสถานการณ์ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เช่น

๒.๑ สุปร เป็นผู้ช่วยพยาบาลอยู่ในโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ทุกครั้งที่เข้าพบสุพร สุปรจะบ่นไต่พันเสมอว่า "คิดน้อยมากออกไปประกอบอาชีพอื่น งานที่คิดนั้นทำมาเพื่อที่สกปรก มองไม่เห็นทางก้าวหน้าอะไร ต้องคอยบริการเอาใจคนต่าง ๆ นานา ตั้งแต่ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนคนไข้ ขึ้นทำงานแบบนี้ คิดมันต้องเป็นโรคประสาทแน่"

๒.๒ นิวัติ ได้เรียนกฎหมายจนได้ปริญญาออกมาเป็นทนายความสมดังความปรารถนาของบิดามารดา บิดาของนิวัติได้เปิดสำนักทนายความให้นิวัติ ต่อมาไม่นาน นิวัติได้ลงทุนร่วมกับเพื่อนเปิดร้านอาหารขึ้นบริการลูกค้า ระยะเวลาส่วนใหญ่ไปร้านอาหาร นาน ๆ จะมาสำนักงาน

นักเรียนมีความเห็นในเรื่องนี้อย่างไร ?

ข้อเสนอแนะ

- ครูแนะแนวทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการให้นักเรียนเป็นตัวแทนแสดงความคิดเห็น ตลอดจนสรุปหลักเกณฑ์ และตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง ครูแนะแนวไม่ควร เป็นผู้บรรยายสรุปหลักเกณฑ์โดยเด็ดขาด นอกจากจะสรุปในตอนท้ายของกิจกรรม

- ครูแนะแนวควรทำให้กิจกรรมน่าสนใจ และให้เด็กมีส่วนร่วมมากที่สุด ให้ความสำคัญแก่ความคิดเห็นของเขา ควบคู่ไปกับการยอมรับ ชมเชย เมื่อเด็กตั้งใจตอบอย่างมีหลักเกณฑ์ และทั่วถึงอย่างละเอียดรอบคอบ หากเด็กแสดงความคิดเห็นที่ไม่ถูกต้อง และควรอธิบายให้เด็กได้เข้าใจอย่างถูกต้อง.

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามปัญหาในการใช้อาชีพ

นักเรียนที่รัก

แบบสอบถามต่อไปนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อคิดและปัญหาในการเลือกอาชีพของนักเรียนเอง คำตอบของนักเรียนจะไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายแก่นักเรียนเลย แต่กลับจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการช่วยแก้ปัญหาในการเลือกอาชีพที่นักเรียนส่วนมากกำลังประสบอยู่

ฉะนั้น ขอให้ให้นักเรียนได้ไปตอบคำถามตามความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนมากที่สุด กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีความรู้สึกตรงกับข้อคำถามมากที่สุด ก็เขียนเครื่องหมาย / ตรงข้อจริงมากที่สุด เช่น ข้อ (ก) ถ้านักเรียนมีความรู้สึกตรงกับข้อคำถามมากแต่ไม่ถึงมากที่สุด ก็ใส่เครื่องหมาย / ตรงข้อ จริงมาก เช่นข้อ (ข) ถ้านักเรียนมีความรู้สึกกลาง ๆ ต่อข้อคำถามใด ก็ใส่เครื่องหมาย / ตรงข้อ จริงปานกลาง ของข้อนั้น เช่นข้อ (ค) ถ้ารู้สึกไม่ตรงกับข้อคำถามเท่าใดนัก ก็ให้ใส่เครื่องหมาย / ตรงข้อจริงน้อย เช่นข้อ (ง) และถ้าข้อคำถามใดไม่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนเลยก็เขียนเครื่องหมาย / ตรงข้อ ไม่จริงเลยของข้อนั้น เช่นข้อ (จ)

ตัวอย่าง

	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
ก. ไม่ทราบว่าอาชีพอะไรหางานทำได้ง่าย	✓				
ข. ไม่ทราบว่าคนมีความถนัดในอาชีพใด		✓			
ค. ไม่ทราบว่าสุขภาพของใครเหมาะสมกับอาชีพใด			✓		
ง. เก่งว่าจะเรียนไม่สำเร็จเพราะต้องทำงานด้วย				✓	
จ. อาชีพที่คิดจะผ่านการศึกษามาจากมหาวิทยาลัย					✓

ต่อไปนี้ ขอให้ให้นักเรียนได้ไปอ่านข้อคำถามอย่างละเอียด พร้อมทั้งศึกษาคำถามหากไม่เข้าใจข้อใดแล้วคอยถามความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน โดยไม่ต้องปรึกษาใคร เพราะแต่ละคนย่อมมีข้อคิดและปัญหาแตกต่างกัน.

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนในความร่วมมือ

ปริญดา บุญพิลาเลิศ ผู้วิจัย

ปัญหาค้นคว้าเกี่ยวกับอาชีพและตลาดแรงงาน

	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
๑. ไม่ทราบว่าในห้องเรียนของนักเรียนมีการประกอบอาชีพอะไรบ้าง					
๒. ไม่แน่ใจว่าอาชีพอะไรที่หางานทำได้ง่าย					
๓. ไม่ทราบว่าหาหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ใดที่ไหน					
๔. ไม่ทราบว่าอาชีพสำคัญของคนไทยขณะนี้คืออะไรที่ไหน					
๕. ไม่ทราบว่าอะไรที่ปรึกษาใครเกี่ยวกับการเลือกอาชีพให้เหมาะสม					
๖. ไม่ทราบว่าแต่ละอาชีพต้องมีคุณสมบัติอย่างไรจึงจะเหมาะสม					
๗. รู้สึกว่าไม่มีความรู้เกี่ยวกับหลักในการเลือกอาชีพเลย					
๘. ไม่ทราบว่าอาชีพใดมีความมั่นคงในการหางานเพียงใด					
๙. ไม่ทราบว่าอาชีพไหนมีความก้าวหน้าเพียงใด					
๑๐. ไม่ทราบว่าจะต้องเตรียมตัวอย่างไรในอาชีพที่สนใจ					
๑๑. ไม่ทราบว่าอาชีพที่สนใจนั้นจะต้องทำงานอะไรบ้าง					
๑๒. ไม่ทราบว่าในการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนเท่าใด					
๑๓. ไม่ทราบว่าอาชีพไหนใช้เวลาเรียนและฝึกงานนานเท่าใด					
๑๔. ไม่ทราบว่าอาชีพไหนมีข้อได้เปรียบเสียเปรียบอย่างไร					
๑๕. ไม่ทราบว่าอาชีพใดต้องการบุคคลที่สำเร็จการศึกษาระดับใด					

ปัญหาเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง เพื่อการเลือกอาชีพ

	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
๑. ไม่รู้ว่าคุณชอบหรือไม่ชอบอาชีพใด					
๒. ไม่ทราบว่าตนมีความถนัดในงานอาชีพใด					
๓. คิดว่าสติปัญญาและความสามารถไม่เหมาะสมกับอาชีพที่ชอบ					
๔. ไม่รู้ว่าคุณเองต้องการดำเนินชีวิตแบบใด					
๕. ไม่รู้ว่าคุณเองมีความสามารถด้านใดเป็นพิเศษ					
๖. ไม่ทราบว่าบุคลิกของตนเองจะเหมาะสมกับอาชีพใดที่สุด					
๗. ไม่แน่ใจว่าจะสอบเข้าสถาบันที่สอนวิชาที่สนใจได้					
๘. ไม่แน่ใจว่าจะเรียนอาชีพที่ชอบได้สำเร็จ					
๙. รู้สึกไม่มีความมั่นใจในการเลือกอาชีพในขณะนี้					
๑๐. รู้สึกว่าตนเองไม่เก่งในด้านใดเลย					
๑๑. ยังบอกไม่ได้ว่าอนาคตอยากจะเป็นอะไร					
๑๒. ในการเลือกอาชีพไม่จำเป็นต้องมาสำรวจตนเองให้ยุ่งยาก					
๑๓. คิดว่าสอบเข้าเรียนให้ได้เสียก่อนไม่จำเป็นต้องดู ความสามารถ หรือความสนใจ หรือความถนัด					

ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพและร่างกายที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ

	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
๑. รู้สึกว่าความสามารถทางสมองของตนมีน้อยลงทำงานก็ไม่ได้					
๒. ไม่ทราบว่าสุขภาพของตนเหมาะสมกับอาชีพใด					
๓. ไม่ทราบว่าความพิการของร่างกายเป็นอุปสรรคในการทำงานหรือไม่					
๔. รู้สึกว่าโรคประจำตัวที่กำลังเป็นอยู่จะทำให้ทำงานไม่ได้					
๕. รู้สึกว่าทำงานหนักไม่ได้เพราะไม่แข็งแรง					
๖. รู้สึกว่าตนมีรูปร่างหน้าตาไม่ดี คงหางานทำได้ยาก					
๗. รู้สึกว่าร่างกายไม่แข็งแรง เจ็บป่วยบ่อย ๆ จะทำให้ทำงานไม่ได้					
๘. รู้สึกใช้มือในการทำงานได้ไม่คล่องเท่าที่ควร					
๙. รู้สึกสายตาไม่ปกติทำให้เลือกอาชีพที่ชอบไม่ได้					
๑๐. คิดว่าการเลือกอาชีพไม่จำเป็นต่องานถึงสุขภาพของตน					
๑๑. คิดว่าตนทำงานกลางแจ้งไม่ไหว					
๑๒. คิดว่ารูปร่างไม่สำคัญต่อการเลือกอาชีพขอให้มีความสามารถอย่างเพียงพอ					

ปัญหาเกี่ยวกับทัศนคติของอาชีพต่าง ๆ

	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
๑. รู้สึกว่าตนเองมีอายุน้อยควรเรียนไปเรื่อย ๆ					
๒. คิดว่าควรเลือกอาชีพที่ผู้ปกครองเลือกให้เพราะท่านต้องรู้ดีกว่าเรา					
๓. รู้สึกว่ายังไม่จำเป็นที่จะต้องคิดถึงเรื่องอาชีพในตอนนี้อยู่					
๔. มีความรู้ด้านงานอยู่แล้วไม่ต้องทำงานก็ได้					
๕. อยากเป็นข้าราชการ เพราะมีศักดิ์ศรีเกินกว่าอาชีพอื่น					
๖. อาชีพที่ดีควรผ่านการศึกษามากมหาวิทยาลัย					
๗. คิดว่าทำอาชีพอะไรก็ยังไม่ก้าวหน้า เพราะไม่มีพรรคพวก					
๘. คิดว่าการเลือกอาชีพที่เหมาะสม ต้องอาศัยคุณวุฒิระดับสูง					
๙. คิดว่าเกิดมาเป็นคนจนก็ต้องเป็นลูกน้องเขาวันยังค่ำ					
๑๐. ความสามารถในการทำงานสำคัญสุดทำให้เจ้านายรักไม่ได้					
๑๑. อาชีพที่ต้องใช้แรงงานเป็นงานที่ต่ำต้อยสูงงานประเภทนี้ใครจะไม่ทำ					

ปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครองและเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ

	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
๑. ผู้ปกครองไม่เคยวางโครงการเรื่องอาชีพไว้ให้เลย					
๒. ผู้ปกครองต้องการให้มีอาชีพที่เกินความสามารถของนักเรียน					
๓. ผู้ปกครองบอกว่าเรียนเท่านั้นก็เพียงพอแล้ว					
๔. ผู้ปกครองต้องการให้มีอาชีพที่นักเรียนไม่ชอบ					
๕. เกรงว่าจะเรียนไม่สำเร็จเพราะต้องทำงานหารายได้ด้วย					
๖. ไม่ทราบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องอาชีพของนักเรียน					
๗. ไม่มีทุนเรียนต่ออาชีพที่สนใจได้					
๘. ผู้ปกครองไม่มีความรู้ในเรื่องอาชีพให้คำแนะนำไม่ได้					
๙. ผู้ปกครองต้องการให้เป็นข้าราชการจะได้ไม่ต้องลำบากเหมือนท่าน					
๑๐. ไม่ทราบว่าฐานะอย่างคนธรรมดาจะเรียนอาชีพอะไร					
๑๑. การเงินไม่สำคัญขอให้เรียนเก่งเท่านั้นก็พอ					
๑๒. เกิดเป็นคนจนคงไม่มีโอกาสได้ประกอบอาชีพดี ๆ					
๑๓. ไม่มีผู้สนับสนุนให้เรียนต่อในอาชีพที่ชอบได้					